

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 196.
1938. szeptember 3., szombat.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 146—1938. Trîb. Arad.

Európa idegei

Irta: **Mérai Sándor**

„A várakozás” — írja e napok eseményeivel kapcsolatban egy francia lap, az Époque — „kezd Európa idegeire menni.” Ez a mondat pocskán hangzik magyarul; a mondat pocsek, de találó. Egész Európában érzik, hogy e napokban történik „valami”, — nem lehet egészen pontosan megmondani, mi az, ami történik, s a lapok elsőoldalas táviratai nem beszélek mindig és szabatosan arról, ami történik. Csak azt írják négy százmillió ember, hogy ez, ami van, nem maradhat így tovább.

Ebből az alkalmából siessünk megállapítani, hogy az európai tömegek idegei kitűnnek. A várakozást, amely, a francia lap megállapítása szerint, a népség és katonaság „idegeire megy”, csodálatosan bírják. Bizonyos az, hogy a háború és béke nemcsak gazdasági, katonai és hatalmi kérdés, hanem elsősorban idegkérdés is. A békét, mint a háborút, az nyeri meg, aki jobban bírja idegekkel. Európa megmutatta az elmúlt öt-hat esztendőben, hogy nem hisztérikus vénasszony, az az ellenállás, mellyel Európa népei az elmúlt évtized gazdasági politikai, szellemi válságaira feleltek, tanúság, hogy az értelem embere mindig jobban bírja a nagy próbát, mint az ösztön embere. Európa válságot él meg és gondolkodik, tehát bírja. Európa negyven vármhatárra szakad és csoda, de bírja, Európa minden fölösleges pénzét, sőt azt a pénzt is, amely már nem is fölösleges. Fegyverekbe fekteti és bírja, mert gondolkodik. Európa nem ideges. Most megint egyszor várakozik, s ez a várakozás Berlinben és Londonban, Párisban és Rómában csodálatosan fegyelmzett. A táviratok, melyek hírt adnak arról, hogy Londonban háborúról és békéről döntöttek, a fényképek, melyek bemutatják egy új fegyvernem félelmes hatásait, mindez nem dülja fel jobban Európa idegeit, mint egy sportesemény. Európa beidegzette a történelmi időket, megtanult újságot olvasni és rádiót hallgatni, a tömegek pontosan érzékelik a hírek mögött a valóságot, a maszlag mögött az érdeket, az árnyalat mögött a nyers szöveget. Európa nyugodt. Egy későbbi kor kutatója számára érdekes feladat lesz, megmutatni, mi volt hát e különös nyugalom tartalma?

Európában ma természetesen kétféle ember él: olyan, aki hisz egy közeli háboruban, s ennek esélyei szerint rendezi be életét, s olyan, aki nem hisz benne. Ebben a kérdésben minden ember egyszerű igennel és nemmel felelhet, s mindenkinek le kell adni léteikbenm a maga voksát. E sorok írója például nem hisz a háboruban: s teljesen közömbös az indoklás, mellyel e merész tételt bizonyíthatnám, mert az ellenfél, aki hisz benne, ugyanolyan meggyőzően és határozatosan csoportosíthatja érveit. A végzet, mely szárnyaira vette e földrész emberét, közömbös végzet. Nagy távlatok felé szárnyal, s a háború és béke esélyeit nem éppen emberi szempontok szerint bírálja el. Az ember, az európai ember megtanulta ez években a történelmi vel szemben való lelki ellenállást, kitermelte a vesztéssel szemben a veszélyöntudatot, a halálos mérregel szemben azt a lelki ellenmérget, amelynek birtoka nélkül már elpusztult volna a kétségben és várakozásban. Igen, a béke „idegeinkre megy”, legalább úgy, mint „ment” a háború; ha valaki messzebből belenéz e hetek, e hónapok, ez évek történetébe, elcsodálkozik és eltelik tisztelettel, hogy Európa, mégis, minden áron, működik és termel, alkot és tervel, kiállítások időpontját tüzi ki, beleépít az időbe, nemzetközi kapcsolatokat ápol, nem fekszik le hisztérikus öbégatással a sinekre, mondván, hogy ugyis mindegy. Egyáltalán nem mindegy. A béke a háború egyik válfaja, ennyit már megtanultunk, s most kezdjük e tanulság hasznát értékesíteni. A békéhez éppen úgy fegyver kell, mint a háborúhoz, s aki nem süti el idő előtt a fegyvert, talán megnyeri a békét és a háborút: s ahhoz, hogy valaki idő előtt ne huzza meg a fegy-

Kissé megenyhült az európai légkör

Hitler Henleinnel, Benes a szudétanémetek képviselőivel tárgyalt. — Közös arcvonalba tömörülnek a csehszlovákiai kisebbségek. — Az angol sajtó szerint Henlein a békét óhajtja és Hitler azonosítja magát ezzel az állásponttal. — Angol lap érdekes cikke Magyarország semlegességéről

Londonból jelentik: Hivatalos helyen is, de az angol közvélemény is úgy itéli meg a szinte háborus feszültség fokozódott csehszlovákiai nemzetiségi problémát, hogy legalábbis pillanatnyilag megenyhült a helyzet. Azt remélik, hogy Hitler és Henlein tanácskozása nem hoz újabb bonyodalmakat sőt, talán a döntés elodázásával lehetővé teszi a kibontakozást előző munka továbbfolytatását és további reményt kelet az ellentétek elsimítására.

Henlein tájékoztatta Hitler

Berchtesgadeni jelentés szerint Henlein Konrádot tegnap délelőtt fogadta kihallgatáson Hitler vezérkancellár. Ribbentrop külügyminiszter a délelőtti folyamán gépkocsin Berchtesgadenbe érkezett és jelen volt Henlein kihallgatásán.

Ribbentrop külügyminiszternek nem volt alkalma közvetlen személyesen beszélni Henleinnel, annak ellenére, hogy több mint egy óra hosszat tartó telefonbeszélgetést folytatott a szudeta-németek vezetőjével.

Henlein Berchtesgadenig tartó utján az öt köszöntő tömeget hitleri üdvözléssel fogadta.

A jelentések szerint Henlein Konrád Hitlerrel való találkozásánál azonnal visszatér Csehszlovákiába. Hivatalos körök

cáfolják azt a hírt, mintha Berchtesgadenben a német titkos tanács a közeli napokban ülést tartana.

Tény, hogy Göbbels propagandaügyi miniszter és családja Berchtesgadenben tartózkodik. Ő azonban minden esztendőben a Führer nyaralójában üdül. Ebben az évben is Hitler személyes meghívására látogatott el Berchtesgadenbe. Göring tábornagy berchtesgadeni tar-

Mérsékelt álláspont érvényesül állítólag a szudétanémet pártban

Benes délután két óráig tanácskozott Kundtall és Sebetovskival, a szudeta-németek két vezető férfijával. A Havas-iroda szerint a tárgyalásokat illetően nagy tartózkodás nyilvánul meg. Mindenesetre

eredmény, hogy a tárgyalások nem szakadtak meg. Állítólag a németek magatartása nem volt kereken elutasító, hanem Kundt és Sebetovski ellenjavaslatokat terjesztettek elő.

tartózkodását azzal magyarázzák, hogy a tábornagnak a közelben van birtoka és onnan szokott hosszabb-rövidebb időre a Führerhez ellátogatni.

A berchtesgadeni kihallgatáson Henlein lord Runciman kívánságára ismertette Hitler előtt a prágai kormánnyal folytatott megbeszélések állását. A kancellár nagy érdeklődéssel vette tudomásul a felvilágosításokat. A beszélgetés során

Hitler és Henlein között a helyzet megítélése tekintetében tökéletes összhang nyilvánult meg.

Henlein, akit a birodalmi vezér ebéden is vendégül látott, délután elutazott.

Berlinben hangsúlyozzák, hogy Henlein Konrád Hitler kancellárnál tett látogatása kizárólag udvariassági jelleggel bírt.

Benes elnök fontos megbeszélései

A csehszlovák-ügy másik jelentős eseménye hogy Benes köztársasági elnök hosszasan tárgyalt a szudeta-német párt megbízottjaival. A prágai tanácskozásokról a Havas-iroda a következőket jelenti:

Tegnap délelőtt 10 óra 45 perckor Kundt szudeta-német képviselő és Sebetovskij, a szudeta-német delegáció vezetője megjelentek az elnöki palotában és Benes köztársasági elnök nyomban magánlakosztályába kérére a két politikust. Az egyik német újságíró le akarta fényképezni az elnöki palota kapuján belépő politikusokat, de azok ideges hangon rászóltak a fotóriporterre:

— Nem érünk rá, nincs vesztegetni való időnk, mert fontos ügyekben megyünk a köztársaság elnökéhez.

Hangsúlyozzák, hogy a szudeta-német párt megbízottainak és a köztársasági elnök megbeszélései a helyzet enyhülését jelentik az előző estén fennállott helyzettel szemben, amikor a közvéleményt nagyon nyugtalanították a Berchtesgadenből érkező hírek.

Fontosságot tulajdonítanak annak is, hogy Frank szudeta-német megbízottat, a mérsékeltbbnek ismert Sebetovskival cselelték ki.

ver ravasz, legalább olyan jó idegekkel kellene, mint a rohamhöz. Minden az „idegeinkre megy” ez években, s bizonyos az, hogy a vezetőik idegein mulik e hetekben élet és halál. De utolsó pillanatig

hinni kell abban, hogy Európában nem az idegek uralkodnak, hanem az értelem. Bróm nem segít. Bódítószerek nem segítenek. Csak az értelem segíthet.

Az angol sajtó szerint Hitler a békés megoldás útjára tér

A helyzet alakulására jellemző, hogy az angol sajtó optimizmussal fogja fel a nemzetközi helyzet fejleményét. Arra az álláspont-ra helyezkednek, hogy Henlein személyében kedvezően fogadta a prágai kormány legutóbbi javaslatát és hogy Hitler kancellár személyi felelősségének tudatában a békésebb felfogás útjára fog térni.

Runciman lordnak azt a lépését, hogy Henleint bizta meg a Hitlerrel való tárgyalással és hogy Henlein a megbízatást el is fogadta, igen kedvező jelnek veszik.

Párisi jelentések szerint a francia lapok azt várják, hogy Hitler a mai berchtesgadeni találkozás alkalmával nem készíti Henleint a merev elutasító magatartásra. Petit Parisien megállapítja, hogy a szudétanémetek ügyében a tárgyalások döntő fordulathoz érkeztek.

Runciman, aki maga kezdeményezte Henlein berchtesgadeni útját, ezzel elismerte azt, hogy a tárgyalásokban Németország is szerepet játszik.

Berlini jelentés közli, hogy Henlein már csütörtökön este rövid üdvözlő látogatást tett a birodalmi vezérnél. Több külföldi lap már azt a hírt közölte, hogy csütörtökön este több óras megbeszélés folyt le Hitler és Henlein között. Ezek a hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Közös arcvonalban a csehszlovákiai nemzetiségek

Esterházy János gróf, a csehszlovákiai magyar pártok egyik vezetője nyilatkozatot adott a lengyel távirati iroda prágai munkatársának. Véleménye szerint

a csehszlovákiai nemzetiségeknek a prágai kormánnyal folytatott harcban meg kell valósítani valamennyi nemzetiség közös arcvonalát.

Elmondotta, hogy az egyesült magyar pártok vezetői és a többi népcsoportok között már megindultak a tárgyalások.

Magyarország semleges marad

Az angol közvélemény a mai nap egyik legfontosabb eseményének a „Daily Telegraph” budapesti keltezésű cikkét tekinti, amelyben a konzervatív lap politikai szerkesztője, Martin, beszámolt Imrédy magyar miniszterelnökkel folytatott egyórás beszélgetéséről. A cikk megállapítja, hogy azok a nyilatkozatok, amelyeket a tudósító a magyar kormányelnöktől kapott,

megcáfolják azokat a londoni és prágai híreket, melyek szerint Horthy Miklós magyar kormányzó németországi látogatását felhasználta volna arra, hogy bármilyen egyezményt kössenek Berlin és Budapest között.

A magyar külpolitika múlt és jövő útja — mint a cikk szerint Imrédy miniszterelnök mondotta — a béke és az igazság. Bármilyen konfliktus tör ki Európában, Magyarország legfőbb célja az lesz, hogy semleges maradjon.

London politikai köreiből talán nem is értékelik eléggé, hogy Ausztria bekebelezése óta Magyarországot földrajzi helyzete az európai utaknak olyan fontos tényezőjévé teszik, amilyenek előbb nem érezték magát.

Magyarország valójában lütköző ország minden olyan német ambíció ellen, amely a dunai államokon kívül akarja terjeszteni a német gazdasági befolyást.

A cikkíró szerint Budapesten a legjobb megoldásnak azt tartanák, ha a csehszlovákiai magyar kisebbség önkormányzatot kapna. Senki sem reménykedik jobban a békés megoldásban, mint Imrédy magyar miniszterelnök. A bédi konferencia eredményéről Imrédy miniszterelnök latkozat jelentőségét talán túlértékeli Londonban. latkozat a jelentőségét talán túlértékeli Londonban.

A bédi megegyezés érvényre jutását a magyar kisebbségi problémák jövő megoldásától teszik ugyanis Magyarországon függővé.

Ezzel kapcsolatosan félhivatalosan jelentik Budapestről: Egyik budapesti déli lapban londoni tudósításként közlemény jelent meg a „Daily Telegraph” munkatársának Imrédy miniszterelnökkel folytatott beszélgetéséről. Bár az említett lap közleményének hiteles szövege még nem áll rendelkezésre, illetékes magyar részről máris megállapítani kívánják, hogy

Imrédy miniszterelnök nem adott nyilatkozatot az illető lap munkatársának, csupán annak a ténynek közlésére adott felhatalmazást, hogy a tudósító tényleg nála járt.

A lapban megjelent közleménnyel kapcsolatban illetékes helyen megállapítják, hogy igen lényeges kérdésekben olyan látványosságokra alkalmas megállapításokat tartalmaznak a közlemény egyes részei, mintha a tudósító

Azokat az engedményeket, amelyeket a szudéta-németek meg fognak kapni, meg kell adni a többi nemzetiségeknek is.

Elmondotta még Esterházy János gróf, hogy a magyarság vezetői még nem ismerik a prágai kormány újabb javaslatait.

Más jelentés szerint a szlovák néppárt legközelebb küldöttséget meneszt Prágába, hogy emlékiratot adjanak át Runciman lordnak. Az emlékiratban a pittsburgi szerződés alapján kéri a szlovákok számára a teljes önkormányzatot.

Hírek a német hadikészüldésről

A csehszlovákiai Egyesült Magyar Párt vezetői, Jaross Andor elnök és Esterházy János gróf ügyvezető elnök tegnap délután megjelentek Hodzsa miniszterelnöknél, akivel másfél órán át tárgyaltak. A miniszter elnök ismertette a magyarság vezetőivel a prágai kormány új elgondolásait a nemzetiségi kérdésben és közölte velük, hogy ezt a kérdést még behatóan megtárgyalja a magyarság vezetőivel.

Párisból jelentik: A „Le Journal” berlini levelezője a következőket közli:

a német birodalom éjjel-nappal folytatja a katonai készülődéseket a francia határ felé.

A Rajna partján levő községek zsúfolva vannak csapatokkal az országutakon éjjel-nappal menetnek a csapatok és a trén-osztagok az ország minden részéből. A technikai csapatok lázas sietséggel fejezik be az erődítési munkálatokat.

Északnémetországban a hadkötelesek tömegesen kapnak mozgósításra szóló behívókat.

Mecklenburgból nagy sietséggel szállítják a csapatokat a francia határ felé. Észak- és Délnémetországban tilos a fontosabb utvonalakon való közlekedés és a hatóságok ezt a tilalmat a katonai szállításokkal indokolják meg.

A „Paris Midi” jelentése szerint, amikor Hitler kancellár megtekintette a francia határon levő erődítéseket, a kíséretéhez tartozó egyik autó felborult és a kancellár testőrségének több tagja súlyosan megsebesült.

saját nézetel a magyar kormányelnök közlései volnának. Illetékes helyen rámutatnak, hogy ezek a megállapítások sem a miniszterelnök, sem pedig a magyar külpolitika álláspontját nem fedik.

Számíthat-e Csehszlovákia Románia támogatására?

A párisi lapok jelentései szerint Prága és Bukarest között állandó megbeszélések folynak arra vonatkozólag, hogy Románia milyen magatartást tanúsítana Csehszlovákiával szemben egy esetleges összetűzés esetén. Hodzsa csehszlovák miniszterelnök tegnap hosszú kihallgatáson fogadta a prágai román követet, akitől arra nézve kért felvilágosítást, hogy Csehszlovákia számíthat-e támogatásra abban az esetben, ha Németország megtámadná Csehszlovákiát.

Francia államtanács

A francia kormány tagjai pénteken délelőtt Lebrun köztársasági elnök elnöklétével államtanácsot tartottak. Az államtanács ülésén főként a külpolitikai kérdéseket tárgyalták le. Daladier miniszterelnök tájékoztatta minisztertársait az általános helyzetről, majd Bonnet külügyminiszter majdnem egyórás beszédben tájékoztatta a kormányt a csehszlovák helyzet ügyében folyó diplomáciai tárgyalásokról.

Újabb határincidens

Drezdából jelentik, hogy Eisenstein közelében csehszlovák határőrök rálőttek a német vámközlegekre. Az egyik golyó egy vámőr vállán sebezte meg. A szemtanú kiránduló-turisták vallomása szerint a csehszlovák határőrök vezetője használta fegyverét.

Harc a vallásért...

Balan Ioan dr. lugosi görög-katolikus püspök a nagylaki egyházgyűlésen

Egyházi kongresszus és eucharisztikus körmenet a nagylaki ünnepségeken

A világ katolikusainak nagytekintélyű és lakadati energiájú szervezete az „Actio Catholica”, mely a szorosánvett egyházi munkálkodásokkal párhuzamosan a vallásvédelem fokozottabb hirdetését és a vallásellenes mozgalmak elleni tőrehetetlen harcot írta zászlajára. Napjainkban különösen nagyfontosságú az Actio Catholica működése, amelynek nyílegyenes és egyetemes célkitűzéseit a különböző országokban elszórt hasonló intézmények kívánják mind erőteljesebben diadalra segíteni.

Az aradmegyei Nagylak községben szombaton, de főként vasárnap impozáns és méltóságteljesen öntudatos tanúságot tesznek, a lugosi püspökség kerületébe tartozó görögkatolikus hívek, a vallás-hoz és az évzredes isteni igékhez vallott törhetetlen hitükről. Az „AGRU”, (Associatia Generala a Romanilor Uniți), nagyarányú püspöki kongresszusa zajlik le ezen a két napon, amelyen személyesen résztvesz Balan Ioan dr. Lugos nagy tudású görögkatolikus püspöke is. A kongresszus rendezőbizottságának élén dr. V. Birlea, lugosi tanár, dr. Hetco egyházmegyei titkár, Popa Iosif, aradi görögkatolikus főesperes, Fântână Alexandru dr. nagylaki ügyvéd és Cismaș Ioan nagylaki plébános munkálkodnak.

A Nagylakon megrendezendő kongresszus előkészítő munkálatai szombat délután 3 órakor kezdődnek, amikor azonban még csak az egyházmegyei kiküldöttek tanácskoznak. Szombat este érkezik meg Aradra a kongresszus magas vendége, dr. Balan Ioan, aki Niculescu püspök eltávovása óta ül a lugosi püspöki trónon. Az egyházfejedelem a szombat éjszakát Aradon tölti, Popa Iosif aradi görögkatolikus főesperes vendéglátó házában. Vasárnap reggel 6 órakor indul Balan dr. püspök autón Nagylakra kanonokjai, esperesei és papjai, valamint az egyház világi vezetői társaságában. Nagylak határában lovasbandériumok és diadalok várják érkezését.

A püspök a nagylaki görögkatolikus templomban főpapi misét pontifikál, majd az oltári szentséget eucharisztikus körmenetben viszi a hívők serege elé.

A körmenet befejezésével tartják meg a kongresszus diszülését, melyen a püspök mondja az ünnepi beszédét. A diszülést ünnepélyes fogadás követi, ezután pedig a jelenlevők közebéden vesznek részt. Délután folytatják a kongresszus tanácskozásait, az ezt követő vallásos előadást pedig Hetco Valér dr. vingar ügyvéd tartja. A nagyarányú ünnepség befejezéséig este 9 órakor a nagyhírű lugosi „Lyra” dalosegylet hangversenyeznek.

A nagyarányú igéreközű nagylaki ünnepségeken megjelennek a hatóságok fejei, élükön Dobriceanu Mihai ezredes prefektussal, de meghívást kaptak a nagylaki összes hitfelekezettek képviselői is.

A városok és falvak hívő népe magyszámban zarándokol Nagylakra, ahol több ezer résztvevőre számítanak.

A kongresszus rendezőbizottsága köréből nyert értékesítésként a nagygyűlés bátor tanúságát lesz a vallásos élethez való ragaszkodás mellett, egyben pedig

elszánt harci hirtetés minden vallástüldöző és istenellenes mozgalommal szemben.

Az aradi görögkatolikus egyház világi irányítói: Pașcuțiu Silviu dr., Stancu Traian dr., Vicaș Iuliu dr., Albon bankigazgató, Barbus Victor dr., valamint több ismert társadalmi vezetőférfi lesz jelen a nagylaki ünnepségeken, a görögkatolikus főgyűlést pedig Popa Iosifné vezetésével a választmányi és rendes tagok nagyszámban, előkelő küldöttségek képviselői.

Vilma királynő átadja lányának az uralkodást

Londonból jelentik: Hollandia lakossága bensőséges ünnepséggel ülte meg pár nappal ezelőtt Vilma királynő uralkodásának negyvenéves évfordulóját. Mint a Daily Chronicle jelenti, Vilma királynő eltökélt szándéka lemondani a trónról, ledávva, Julianna trónörökös névű lányára. Az angol lap szerint ilyen iránvny kívánságát a királynő már előadta a miniszterelnöknek két évvel ezelőtt, de akkor mi-

niszteret kérésére, Vilma királynő úgy határozott, hogy megvárja trónra lépésének negyvenedik évfordulóját. Ez az idő most eljött és Vilma királynő megismételte kérését miniszteretelhez.

A Daily Chronicle szerint rövidesen minisztertanácsot tart a holland kormány ebben az ügyben és döntenek a kérdésben.

„MATUZ“-féle csillárok kizárólagos eladási helye, eredeti gyári árakon. Szeptember hónapban minden csillárhoz INGYEN adunk valódi „TUNGSBAM“ égőket. SZABÓ ALBERT
 A csillárok díjmentes felszereléséről is gondoskodunk. üveg és porcellán nagyáruháza.
 Továbbá készpénz árak mellett 6 havi részletre kiszolgálunk.

Mit kell tudnia az iskolai beiratásokról Aradon a kisebbségi szülőknek?

Az Aradi Közlöny munkatársának felvilágosításai az aradi tanfelügyelőség közléseiről

Megírta az Aradi Közlöny, hogy az új tanév küszöbén a nemzetnevelésügyi minisztérium Silviu Dragomir dr. kisebbségi fő kormánybiztos bevonásával a kisebbségi elemi és középiskolai tanulók oktatásának tervén dolgozik. Ami az állami iskolák kisebbségi tannyelvű tagozataiba, a kisebbségi magán- és felekezeti iskolákba való beiratkozást illeti, a nemzetnevelésügyi minisztérium korrendeletet küldött a tanfelügyelőségeknek és az elemi oktatásról szóló törvény 19., a magánoktatásról szóló törvény 35. szakaszai, és az 1938. évi augusztus 1-én kelt 1750. számú minisztertanácsi jegyzőkönyvében foglalt elvek szemelőtt tartása mellett elrendelte, hogy

a román állampolgárságu szülők és gyámok személyesen kötelesek a helyi vagy kerületi állami iskolában megjeleni és bélyegmentes írásbeli nyilatkozatot benyújtani arra nézve, hogy gyermekeiket milyen iskolába kívánják iratni.

A kisebbségi szülők gyermekeinek iskoláztatása szempontjából nagyhorderejű kérdéssel kapcsolatosan kérdést intéztünk az aradi tanfelügyelőséghez, ahonnan a következő választ kaptuk:

— A kisebbségi szülő, aki gyermekét kisebbségi tannyelvű felekezeti, vagy magániskolába kívánja beírni a hozzá legköze-

lebb eső állami elemi iskola igazgatója előtt írásbeli nyilatkozatot köteles adni arra nézve, hogy az illető nyelvnek megfelelő etnikai kisebbséghez tartozik, tekintet nélkül a vallásra, vagy az iskola felekezeti jellegére. A nyilatkozat, amelyet a kisebbségi szülő kiad, minden bélyegilletéktől mentes s ha történetesen az illető szülő nem tudna írni, a községi bíró, helyettes bíró, vagy titkár ingyen állítja ki a nyilatkozatot.

— Ha a nyilatkozatot aláírni kívánó szülő neve romános hangzású, ez esetben a községhez, illetőleg a városokban a városházán etnikai eredetét igazoló bizonyítványt kell beszereznie, amelyet a nyilatkozat kiállításával egyidejűleg kell bemutatnia.

Kijelentették még az aradi tanfelügyelőségben, hogy csupán azon szülők állíthatnak ki ilyen nyilatkozatot, akiknek gyermekei ebben az iskolaévben kezdik meg elemi iskolai tanulmányaikat, mert

azok a tanulók, akik eddig is állami iskolába voltak beírva, továbbra is állami iskolában részesülnek oktatásban.

A nemzetnevelésügyi minisztérium rendelete egyébként előírta, hogy a kisebbségi tannyelvű felekezeti és magániskolákba szeptember 1—10 napian folvik le a beiratkozás.

Az aradi mozik vezetőinek véleménye a magyarnyelvű filmfeliratok visszaállításáért indult akcióról

Az erdélyi mozi tulajdonosok szindikátusa — mint megírta — gyűlést tartott Nagyváradon. A moziidény kezdete előtt megtartott gyűlés egyetlen tárgysorozati pontja volt

a magyar- és németnyelvű filmfeliratok kérdése. Mint köztudomású, két esztendővel ezelőtt váratlanul életbe léptettek egy rendeletet, amely megtiltotta a filmekben a magyar és németnyelvű feliratokat. A mozik akkor számos küldöttséget menesztettek az illetékes minisztériumba, kérve a rendelet megmáskítását amúgy is inkább, mert különösen

az erdélyi mozikban negyven-ötven százalékkal csökkent a mozilátogatók száma.

Ez nemcsak azt jelentette, hogy a mozgószínházak tulajdonosai siralmas helyzetbe kerültek, de azt is, hogy az állam jelentékeny bevételről esett el. A rendelkezést nem vonták vissza, mindössze annyi enyhítés történt, hogy a már meglévő háromfeliratu kópiákat szabadon vetítheti minden mozgó. Ez azonban gyakorlatban nem jelentett semmit, mert az új filmeket már nem láthatták el háromnyelvű felirattal, a régiekre meg nem volt kíváncsi a közönség.

Az erdélyi mozi tulajdonosok szindikátusa most, mint azt Nagyváradon elhatározta, Silviu Dragomir dr. kisebbségi fő kormánybiztostól várja a rendelet megmáskítását és éppen ezért a hét folyamán küldöttséget meneszt Bucurestibe, ahol Willer József dr. volt magyar párti szenátor és a németiség megbízottjának vezetésével előadják panaszait a kisebbségügyi fő kormánybiztosnak, akit meg akarnak győzni arról, hogy gazdaságilag mit jelentene úgy az államnak, mint a mozgószínházaknak a rendelet megmáskítása.

Ezzel kapcsolatban

az Aradi Közlöny körkérdéssel fordult az aradi mozgószínházak tulajdonosaihoz, hogy tulajdonképpen mit is jelentett eddig az aradi moziknak a magyar és németnyelvű feliratok hiánya?

Stefănuțiu Sabin főjegyző, a városi érdekeltségben lévő „Central“-mozi vezetője skeptikusan fogadta a

megindult akció hírért, melynek lényegével nem ért a maga részéről egyet és a következőket jelentette ki:

— Ha van jó film, — van közönség is. Minden műsorhoz a közönség rendelkezésére áll a magyarnyelvű, külön nyomtatott magyar- és német- szöveg, tartalomjegyzék. Nem felejthetjük el, hogy amikor háromnyelvű felírás volt, mennyire a képek rovására ment az a sokszor a kocka háromnegyed részét betöltő szöveg, úgyhogy a szereplők arca gyakran alig volt látható. Igaz az is, hogy amikor a magyar és német felírásokat megszüntették, negyven-ötven százalékkal esett a mozilátogatók száma, de a krízis elmúlt, a közönség hozzászólt a mostani helyzethez és a szövegek újrapozíció megengedése nem hoz számunkra javulást.

Schilling Imre mérnök, az „Urania“-mozgó irányítója természetesen más véleményen van:

— Amikor magyar színházhoz csak ritkán jut a közönség, akkor a kisebbségeknek sokat jelentene a magyar felírások engedélyezése. Az ugynevezett nagyfilmeknél igaz, hogy a régi helyzettel szemben nem mutatkozik nagyobb esés, mint 15—20 százalékos, de a többségben levő társadalmi képeknél 40—50 százalékos az esési szám. Az államnak és a moziknak egyaránt sokat számítana a rendelkezés megváltoztatása.

Lupşa Coriolan, a „Corso“-mozgó részéről szól hozzá a kérdéshez, ő képviselte különben az aradi mozikat a váradi gyűlésen.

— A gyűlésen egyöntetűen az volt az állásfoglalás, hogy mindent elkövetnek a mozikosok a magyar és németnyelvű felírások engedélyezése érdekében. Sokat számítana ez, mert Arad lakossága közül mindössze 1000—1500 mozilátogató van, egy-egy ünnepnapkor esetleg ez a szám felmegy 3000-re, de korántsem éri el azt a számot, amely lenne, ha magyar és németnyelvű felirat is volna a képeken.

Salamon Béla direktor, a most megnyitott „Scala“ vezetője a következőket mondotta:

— Aradnak különösen sokat jelentene a háromnyelvű felírások ujból való engedélyezése. Nem lehet két-

ségbevonni, hogy csaknem mindenki megérti a román szöveget, de más az, ha az anyanyelvén látja a filmkockára írva a párbeszédet. Egy bizonyos mértékben nyelvtanulásra is hasznosítható a háromnyelvű felírás, mert önkénytelenül is megnézi az, aki nem tud jól románul a magyar, vagy német szavak román fordítását.

A legfontosabb probléma a háromnyelvű felírásokon kívül a magyar filmek behozatalának kérdése. Ebben az ügyben valamennyi mozis egyetért és kijelentik, ha a magyar filmek behozatalát engedélyeznék, úgy ez az államnak jelentős bevételt biztosítana és a mozgószínházak menetét rendkívüli módon fellendítené.

A „jó film — jó közönség“ beállításra vonatkozólag a nagyközönség véleménye a gyakorlatban már jó ideje megnyilatkozott

és a nyilatkozatokban százalékszám-szerűleg kellőleg kifejezésre is jutott. Tény, hogy a közönség akkor élvezte a legteljesebben a filmet, ha a feliratokat a jelenetek változásával párhuzamosan, egyidőben láthatja és tény az is, hogy ennek hiányát erőteljesen érzi a mozik bevételeinek csökkenése miatt az államkincstár is.

Vasárnapi üzlet-zárórak ügye a megyei községekben

A vasárnapi munkaszünetről szóló új törvény rendelkezései módot nyújtanak arra, hogy egyes helységekben, ahol a helyi viszonyok azt feltétlenül megkívánják, vasárnap is nyitva tarthassák azokat az üzleteket, amelyeknek nyitvatartása szükségesnek mutatkozik. A törvény rendelkezéseinek értelmében Popescu Petre aradi munkaügyi vezérfelügyelő értekezletre hívta meg az érdekelteket, hogy beható megbeszélések során megállapítsák Arad megye területén azokat a községeket, amelyekben az üzletek nyitvatartása vasárnap is szükségesnek mutatkozik. A fontos megbeszélésekre a munkaügyi vezérfelügyelő meghívta a vármegyei főorvost, a Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a munkakamara és az érdekelteket kereskedők megbízottjait. A tanácskozást hétfőn délután 6 órakor tartják meg az aradi munkaügyi felügyelőségben.

A Lindbergh-házaspár Prágába érkezett

Prágából jelentik: Lindbergh ezredes péntek délután fél 1 órakor megérkezett a cseh-szlovák fővárosba. Az óceánrepülő ezredes miután feleségével együtt kiszállt a repülőgépből, egyenesen a prágai amerikai követségre hajtattott, ahol a tiszteletére rendezett disztribúción vett részt.

CORSO: 3 mérs. helyárak, Tel.: 2065-
5, 7.15 és 9.30.

6 holttest vezeti MR. MOTOT

Genghis Khan

rabónak leleplezéséhez. Peter Lorre
Fő zserpón: Peter Lorre

URANIA „PREMIERMOZGÓ“
3-kor mérs. 5, 7.15 és 9.30-órakor.

Elsőrangú kettős premierneműsor!
Vad sziklaművek és végtelez preterik mentén folytatódik a hajaza

I. Versenyfutás a halállal

DICK FORAN, az önéklő cow boy-al

II. Az eladók királya

Kacagató, szóra-
koztató bohózat Joe Brown-al

A kisantant körrepülési verseny résztvevőit pénteken Arad látta vendégül

Beszámoló 37 vendég-gép megérkezéséről és a pilóták aradi tartózkodásáról

Mintha óriási, színes sáskák, cserebogarak lepték volna el a családi erdő melletti repülőteret — a messze-égből ilyenek látszik az apró sportrepülőgépek sokasága, amely a pénteki nap folyamán leszállt az aradi repülőtérré.

A kisantant körrepülési verseny résztvevőit a reggeli órákban érkeztek meg az aradi család repülőterre, ahol 22 csehszlovák, 8 jugoszláv és 7 román pilóta landolt.

Csak egyetlen érkeztek meg. Utközben három lemaradt...

Már a kora reggeli órákban rendőrök sorfala vette körül a repülőteret, a kíváncsiak tömegét nem engedték a repülőterre s így csak a messze-égből figyelhetők a karcos, könnyű sportrepülőgépek szárnyalását. Az aradi versenybírók tagjai: Petrescu kapitány, Bălăianu Victor főhadnagy, Bărbulescu Simion kapitány, az aradi repülőter parancsnoka és Moldavski, az Aero Klub megbízottja hét óra előtt néhány perccel jelentek meg a repülőterre, ahol minden előkészületet megtettek a versenyzők fogadtatására.

A boros láthatáron 7 óra 21 perckor jelenik meg az első versenyrepülőgép. A szokásos tiszteletkört sem repüli, egyenesen a szél irányának fordulva siklik a föld felé. „YR” — a román gépek jelzése látszik a szárnyon.

Az első Aradra érkezett versenyző román nemzetiségű.

A csukott gépből Frimm mérnök, a brassói IAR repülőgépgyár mérnöke száll ki mosolyogva. Alig száll le az első gép, már ismét motorzugas bag, — egymásután érkeznek a versenyzők.

Rövid időközökben 37 sportrepülőgép érkezik

— 9 óra előtt néhány perccel száll le az utolsó.

A versenybírók hivatalosan számbaveszi az érkező gépeket és megállapítja, hogy a 3-as számú Caudron „Aigion” YR—AAO jelzésű gép, amelyet Kerciu Virgil román versenyző vezetett, nem érkezett meg. A bucuresti-i jelentés arról számolt be, hogy

benzinhiány miatt kénytelen volt lengyel területen kényszerleszállást végezni.

Siklórepüléssel földetért, azonban a propeller belevágódott a földbe és a gép felborult. Az összetört gép roncsai közül a pilóta sértetlenül került ki.

A második gép, amelyik nem érkezhetett meg Aradra, még a prágai rajt előtt szerencsétlenül járt. Dragic Hlinko jugoszláv versenyző Aduna Romeo megfigyelő társaságában, amidőn Prágába repült, a budapesti repülőterre a viharban megrongált gép leszállásra kényszerült s így kénytelenek voltak a versenyt lemondani. A 19-es számú jugoszláv versenygép, amelyet dr. Rapa Stanco vezetett, Kolozsvár közelében

ugyancsak benzinhiány miatt kényszerleszállást végzett s szerencsésen földetért.

A Comper Swift típusú „bébi”-gép, amely a YU—PDS jelzést viselte, már visszatért kiindulási helyére. Ez a gép volt a legkisebb, amelyik résztvett a körrepülési versenyen.

A kisantant körrepülési versenyé egyébként nem gyorsasági verseny. A különböző kategóriájú gépek vezetőinek be kell jelenteniük, hogy mennyi idő alatt repülnek be a kijelölt városok közötti távolságot. Ha a gép késik, avagy gyorsabban érkezik s nem a bejelentett időtartam alatt repüli át a távot, — ez hibapontot jelent. A versenybírók éppen ezért pontosan jegyzik a gépek érkezését és indulását s eme lejegyzések alapján Prágában állapítják meg: ki repülte át a városok közötti távot a legkevesebb hibával és ennek megállapítása után hirdetik ki a kisantant körrepülési verseny győzteseit. Az utvonat: Prága—Zsolna—Ungvár—Kolozsvár—Bucuresti—Beigrád—Arad — Kolozsvár—Kassa—Brünn—Prága. Kolozsvár és Bucuresti között Szebenben az átrepülő gépek pilótáinak jelentést kellett leadni a szebeni repülőterre s leszállás nélkül folytatást utjukat az ország fővárosa felé.

A repülőállomás épülete előtt hosszú, virágokkal díszített asztal, — itaiokkal, szendvicsekkel, szardíniával megrakva. A bőrszoboros pilóták még az eftőernyőket sem szerelik le a hátukról — vidám versenytűzés az áhitott cél felé, de Bărbulescu kapitány teleségének, aki a repülőterti „háziasszony” tisztjét vállalta, nem okoznak különösebb gondot a vidám fiatalemberek.

Az érkezés után a pilóták a repülőgépek árnyékában a fűben heverésznek. Várják az időjárásjelentéseket. A távirógép kattogó beszéde óvatosságra intő: — „Hegyek felett szélviharok stop — felhőzet — stop — látási viszonyok a legrosszabbak stop —”

A versenyzőket kísérő óriási személyszállító gépen néhány újságíró és versenybíró társaságában megérkezett Provasnik Milos csehszlovák kapitány is, aki Pécifor tábornok, csehszlovák légügyi parancsnok szárny-

segéde. Egy ezüstestű gépre mutat s az aradi repülőter hivatalnokainak magyarázza:

— Világrekord! — Ezzel a géppel Ambrus és Matlene pilóták 1938. május 17-én délután négy óra harminc perckor rajtoltak Prágából és Brünn—Ungvár—Kolozsvár—Vence—Tunis — Bengali—Kairo—Luxor—Wadi Halfa—Khartoumon keresztül másnap délután 7 órakor leszálltak.

Russo Nádejdea, a híres román pilótánál alig mozdul el kétszárnyas, ezüstestű gépe mellől. Valahogyan a rendőrök sorfala között két gyerek jutott be a repülőterre s a pilótánál védelmébe veszi a kicsinyeket. A kisebbiket öle veszi s úgy mutatja a gép belsejét:

— Látod, ez itt az eftőernyő, ha ezt a fogantyút meghuzzuk...

A sajtó képviselőit is szívélyesen fogadja Russo Nádejdea:

— Csak egy esztendeje vagyok pilóta — mondja — 200 órát repültem, a gépem Bucher Jungmann típusú, a neve YR—NAD s remélem, hogy nem leszek e versenyen az utolsó... Elég ennyi? — s vidám kacagással fejezi be a villám-interjút.

Matel Ghica Cantacuzino herceg ugyancsak szívélyes:

— Mint pilóta is fiatal vagyok, egy évvel ezelőtt vizsgáztam. Körrepülési versenyünk felelhetetlen élményem marad. Prágában a polgármester látta vendégül a pilótákat és az Automobil Klub is melegen ünnepelte a résztvevőket. Belgrádban az Aero Klub gondoskodott

CLARIDGE

PENSIO

BUDAPEST

IV., Bécsi utca 5.

Telefon: 182-827.

Tökéletes kényelem.
Elsőrangú konyha.
(Détás ételek), fűrdő
és fűsz-szobák.
Luxushotel
kényelme.
Uri otthon
melege.

arról, hogy ne felejtjük el a jugoszlávok vendégszeretét. Az utunk folyamán a szél labdázik velünk, de remélem, hogy akaratlanul nem érünk földet...

Frimm mérnök, a neves román pilóta is nyilatkozik:

— Állandóan balszerencsével küzdöttem. Amidőn Bucurestiben fel akartam szállni, a gépem futószerkezete csődöt mondott. Nem volt idő a habozásra, kerekem nélkül szálltam fel.

Ez olyan pilótabravúr, amely a bajtársakat is bámulatba ejti. Életét kockáztatta, amidőn így rajtolt és leszállt. A román sajtó képviselője, Petrovici Bob sportújságíró mondja el, hogy Frimm mérnök Zlinben egyáltalában nem aludt, egész éjszaka a gépet javította.

Cociasiu mérnök, a LARES igazgatója, az első román világrekorder szintén résztvesz a versenyen. A zárt körben való repülés világbajnoka csak a negyven lőerős gépét dícséri, amidőn szenzációs teljesítményéről kérdezik...

Dél 1 óra.

A szélvihar könyörtelen s az égen is sötét felhőfoslányok lebegnek. Nem lehet indulni. Csak az újságírókat és versenybírókat szállító óriásrepülőgép rajtolt péntek délután Kolozsvár felé. Az ittrekedt pilóták megtekintették a várost, két hatalmas társaságépkezi gördül a repülőállomás épülete elé, hogy a társasvácsora színhelyére szállítsa a körrepülési verseny résztvevőit.

NEDECZKY FERENC

Országos intézkedések a liszt- és kenyérrárak leszállítására

Bucurestiből jelentik: A nemzeti buzaértékesítő hivatal javaslatot tett a mezőgazdasági minisztériumnak a liszt és kenyér árának a buza alacsony árával való összhangba hozatala végett. Ionescu-Sisesti mezőgazdasági miniszter jelentése arra a megállapításra jut, hogy a liszt árát, tekintettel az alacsony buzaárakra, csökkenteni kell. Mint ismeretes, az aradi malomipar elsőnek az egész országban, önként mérsékelte a lisztárakat.

A pápa áldását küldte a katolikus ifjak aradi zászlószentelési ünnepségére

Nagy előkészületek a vasárnapi avatásra

Az elmúlt tél folyamán kitünő sikerrel megrendezett Katolikus Bál óta nem volt Arad katolikus társadalmának olyan nagyszabású demonstratív jellegű megnyilvánulása, mint a Római Katolikus Népszövetség aradi tagozata ifjusági szakosztályának holnap, vasárnap lezajló zászlószentelési ünnepsége.

Az egész napot betöltő ünnepség rendezőbizottsága, élén Hentschel Istvánnal, Witauschek Ervinnel és Pánits Pállal már több mint hat hét óta éjt-napot együttvéve szakadatlanul dolgozik, hogy a zászlószentelési ünnepség sikere minél biztosabb legyen.

A nagyszabású ünnepség-sorozat reggel 10 órakor veszi kezdetét. amikor is a zászlókkal és virág-füzérekkel feldíszített AAC-sporttelepen a felsorakozott tarsegyesületek és a Népszövetség vidéki tagozatainak jelenlétében tíz koszoruspár fogadja a sporttelep bejáratánál a zászlóanyagát: özv. Witauschek Lajosné. Majd megkezdődik a szentmise, amelyet Pázsity Bonaventura dr., a romániai minorita rendtartomány főnöke celebrál fényes papi segédlettel. Az istentisztelet fényét különösképpen emeli majd az egyesület vezetőségének és valamennyi tagjának szentáldozása.

A lélekemelő szertartás befejezése után következik a zászlószögek heverése. a gyönyörű fehér selyemzászló rudján ez alkalommal elhelyezik az ezüst zászlószögeket az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség kolozsvári, temesvári, gyulafehérvári, dési, tordai, szatmári, borossebesi tagozatainak kiküldött képviselői.

Különben az ünnepségen a Népszövetség központi vezetősége részéről Rajka Géza dr. alelnök és Fodor József főtitkar jelennek meg, az előbbi tegnap este már meg is érkezett Aradra. A programnak az AAC-sporttelepén lezajló része után délben az egyesületnek a minorita palotában lévő helyiségében közebed következik, majd este 9 órai kezdettel az Iparos Otthon nagytermében az egyesület műkedvelői bemutatják Paul Anthelme az „Abb” című szindarabját.

Üszentsége XI. Pius pápa saját fényképével ellátott, kézfestéssel írt pergamen-papíron küldötte legmagasabb pápai áldását a zászlószentelési ünnepségen résztvevőknek, amelyet az ünnepi szentmisén Pázsity Bonaventura dr. fog kiosztani.

A rendezőbizottság különben ezuton hívja fel a küldötteket, hogy legkésőbb délelőtt fél tízig foglalják el a számukra kijelölt helyeket. Ugyanezen az uton hivatnak fel azok, akik az ünnepségre meghívót igényeltek és még nem kapták kézhez, hogy legkésőbb ma este 6 óráig személyesen vegyék át a rendezőbizottság irodájában. Witauschek Ervintől (Str. Conistoriului 4.)

Az egyesület vezetősége szeretettel várja mindazokat, akik az aradi katolikus társadalom eme nagyszabású megnyilatkozásán részt óhajtanak venni, s be akariák bizonyítani, hogy képesek megmozdítani ennek a városnak több mint harmincezer főt számláló katolikus hívójét.

Amerikától—Aradig

Aufricht Gusztáv dr. pillanatfelvételei a béke és háború között tántorgó Európáról

Újra hazalátogatott Newyorkból bájos feleségével együtt a hírneves aradi származású egyetemi tanár

Orvosi pályára lép Amerikában a „Robgabo-duo“

Pénteken Aradra érkezett dr. Aufricht Gusztáv newyorki orvos, a Columbia egyetem magántanára, aki 15 esztendeje él az Egyesült-Államokban és huszonkét hajóztá az óceánt. Esztendő óta ugyyszólván minden évben Aradra látogat az amerikai orvos, hogy meglátogassa itt élő családját és minden alkalommal néhány érdekes újdonsággal szolgál szülővárosa számára. De idén, amikor az általános nyugtalanság lázában élő Európán keresztülutazva jutott el Aradig, valahogy többet, érdekesebbet mondhat arról: mit lát egy utas, aki amerikai szemmel figyeli az eseményeket, a háborútól fenyegetett, új világégtől reszkető óvilágban?

A „Finland“-tól a „Queen Mary“-ig

Aufricht Gusztáv dr., aki 15 esztendeje utazgat Amerika és Európa között, szemtanúja volt annak a csodálatos és nagyszerű fejlődésnek, ami a közlekedés terén éppen ezalatt a másfél évtized alatt következett be, a századforduló körül elért eredmények kiteljesedéseképpen. Amikor először indult utnak új hazája, az Újvilág felé, 11 napig hajózott a 10 ezer tonnás „Finland“ gőzessel. Közben a hajóépítő műhelyekben csodálatos új hajók készültek, az utasok kényelme növekedett és majdnem ezzel egyenes arányban csökkent az utazás tartama. Lassan-lassan közelebb kerül egymáshoz a két világrész, anélkül természetesen, hogy földrajzi helyzetüket változtatták volna. Most, augusztus 10-én, szerdán indult el Newyorkból a „Queen Mary“ óceánjáró és rekordidő alatt téve meg az utat, szerdán, 17-én kötött ki Cherbourgban. A nyolcvanezer tonna, pazar luxusgőzös fedélzetén utazott Aufricht Gusztáv dr. és felesége...

Aradig tartó szárazföldi útja során az aradi származású orvos többet látott, hallott és tapasztalt arról, hogy milyen a tulajdonképpeni európai hangulat, mint amennyit egész halom külpolitikai újságcikk tartalmazhat. Nem a külügyi hivatalok hangulatát vizsgálta, hanem a német orvossal, a francia ügyvéddel, általában az európai országok polgáraival beszélt. Elmondja tapasztalatairól, hogy megállapította: soha az emberek ennyire nem kívánták a békét, nem félték a háborútól mint most. Az emberek — mint egyének, mint polgárok, — békét akarnak, dolgozni szeretnének, hogy megjavítsák életkörülményeiket, amelyeken bizony lenne mit javítani... Azokból a megfigyelésekből, amelyeket ez az éleslátású amerikai polgár tett, aki amellet, hogy megtanulta az Egyesült-Államok polgárainak gondolkodási módját, jobban ismeri az O-világ emberét, mint jelenlegi honfitársait, kitűnik, hogy akár mit is jelentenek a külügyi hivatalok körül sürgölődő riporterek és bármit is irjanak a világlapok, Európa békét akar, fél a háborútól.

A fejlődő Amerika

Ami Amerikát illeti, Aufricht dr. elmondotta, hogy az évek óta új pezsgéssel életkapott gazdasági élet némi megtorpanást mutat. Ennek ellenére azonban a viszonyok kielégítőek, a termelés üteme változatlanul élénk, tehát a hangulat is általában jónak mondható. Az Egyesült-Államok belpolitikájában fokozatosan érvényesül a nagy küzdelem a demokraták és a köztársaságiak kö-

zött, de ez nem megy túl a politikai élet határain. Igaz, hogy Roosevelt a gazdasági életben is radikális megvalósításokat vitt keresztül, viszont ennek következményei igazolták közbelépését és senki sem vitathatja el az elnöktől, hogy minden vonatkozásban nagy munkát végzett.

Az Egyesült-Államok lakosságának műveltsége állandó és gyorsütemű fejlődésben van. A zene, szépirodalom, képzőművészet termékeny talajon virágzik az Államokban, ahol az átlagemberek művelődése nem szólam, hanem beteljesedő és haladó irányzatú valóság. Mint szakmabeli, elmondja dr. Aufricht Gusztáv, hogy az Egyesült-Államok orvosképzése olyan lendületet vett, annyira elmélyült és valóban értékesé lett, hogy ma már messze felette áll a békebeli európai orvosképzés színvonalának. Az amerikai fiatalság friss életkedve, tanulmánygyása és egyéb előnyös képességei nagyszerűen érvényesülnek e téren is. Hatalmas anyagból választják ki azt a hallgató-mennyiséget, amely az egyetemre kerülhet. A kiválasztásnál kizárólag a képességek — szellemi és testi készség, rátermettség, az értelmiség foka — mérvadó.

Ma, az elfogultság és gyűlölködés korszakában sem ismerik a nemzetiségi türelmetlenség kérdését, legalábbis ami a bevándorolt fehér ember-tömegeket illeti. Az amerikai szellem nem tűri az erőszakot a frissbevendortáznál meg-megmutatózó jelenségekkel szemben sem, ha ezek látszatra — európai szemmel nézve talán aggasztónak tűnnek is. De az egy, nagy közösségbe tömörült emberek zavartalan együttélése, a közszellem és a minden vonalon megnyilvánuló egymásrautaltság rövidesen leszűrkíti, életveszi az importált ellentéteket.

Természetesen szóba kerültek az Aradról Newyorkba került Aufricht-ikrek, a tehetséges muzikus Aufricht Róbert és Gábor, az orvos két unokaöccse. A „Robgabo-duo“, sokat ígérő zeneszámnak ígérkezett és szakértők állították, hogy nemzetközi viszonylatban is nagy sikerek letéteményese. Közben azonban úgy alakult a helyzet, hogy az Aufricht-ikreket Aufricht Gusztáv dr. kivitte magához Newyorkba és gyakorlatibb pályára irányította: orvos lesz a két aradi fiuból. Most készülnek elő az egyetemre, ahol egyikük valószínűleg szájsebészetet tanul majd. Zenei képességeiket most is hasznosítják, társaságuk érdeklődésének középpontjában állanak és zenei tudásuk, ha nem is a nagy nyilvánosság előtt, de a maguk körében mindenesetre sok sikert hoz számukra.

Iskolák nem támogathatják a személyi ambíciót szolgáló nacionalista szervezeteket

Bucurestiből jelentik: Az antirevizión mozgalommal kapcsolatban az iskolai hatóságokhoz érkezett minden eddigi körrendelet és progandautasítás semmisnek tekintendő. Arra való tekintettel, hogy az államnak törvényes intézményei foglalkoznak a nemzeti eszme ápolásával és tekintettel arra, hogy egyes magánosok által létesített és személyi ambíciót szolgáló szervezetek politikai cél érdekében fejtették ki tevékenységüket, az iskolai hatóságok a jövőben nem tartoznak ilyen kezdeményezést követni. Az egyes tanfelügyelőségi körzetek a lehető legsürgősebben tartoznak értesíteni az iskolák igazgatóságait ennek az új rendelkezésnek a végrehajtásáról.

A közoktatásügyi minisztérium körrendeletet küldött a tanfelügyelőségekhez, amelyben kéri, hogy a Straja Tárui kötelekbe tartozó személyekkel közölik, hogy a lobogó felvonásánál és bevonásánál minden tanerő tartozik résztvenni, aki a hét első és utolsó napján előadást tart az iskolában. Szigorúan be-

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Csillár és rádió gyári lerakat

Csillárok már 170 lettől

Sándor Iván és Társa

Arad, Bulevardul Regina Maria 18. szám.
Telefon: 11-32.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Harc a kopaszság ellen!

Arról a gondolatokról is beszélgettünk dr. Aufricht Gusztávval, — aminek területén véleménye, mondanivalói a szakember szavának súlyával bírnak. Az orvosi, gyógyplasztikáról beszélgetve megkértük: beszéljen arról a nagyjelentőségű kísérletről, amelynek híre bejárta a világsajtót és amelynek jelentősége kiszámíthatatlan. Aufricht Gusztáv dr. ugyanis hadat üzent — a kopaszoknak. A műtökéssel akarja ismét hajjal diszíteni a kopasz koponyákat, illetve utját állni a kezdődő kopaszodásnak. Aufricht Gusztáv dr. érdekes felvilágosításai a következőképpen hangzanak:

— Régi, kedves ötletemről, amellyel még egyetemi hallgató koromban foglalkoztam, egy orvosi tudományi gyűlésen felolvasott tanulmányomban arról számoltam be, hogy hajnövesztő műtékekkel kísérletezem, mert véleményem szerint a kopaszodásnak ugyan három tudományosan megállapítható okát ismerjük: 1. baktériumos, vagy gombás kórosetek. 2. diszpozíciós esetek, amikor örökletes utján, vagy belső mirigykiválasztás következtében jelentkező zavarok alapján jelentkezik a kopaszodás, 3. mechanikus okok, amikor a fejbőr állandó feszülése — a koponya és fejbőr közötti különbség — okozza a kopaszodást.

— Eddig a hajhullás, vagy éppen kopaszodás elleni küzdelem ugyyszólván csak a két első ok felismerése alapján haladt. A mechanikus okok miatt fellépő kopaszodást legfeljebb maszázással, villanyozással próbálták megakadályozni, ami a vérellátás zavarait próbálja kiküszöbölni. Az én tudományos kutatásom a sebészi beavatkozást kívánja igénybe venni, a koponya és fejbőr közötti eltérések kiküszöbölésére. S így sikerülne a jobb vérellátást biztosítani, a kopaszodást okozó feszült séget megszüntetni. Kísérleteim azonban nem jártak olyan gyakorlati eredménnyel, hogy befejezésükről lehetne szó és ezért tovább folytatom a kutató munkát. Ha nem is hiszem, hogy munkám a kopaszodás elleni harcban végleges eredményt hoz, de meggyőződésem, hogy nagy és komoly helyet foglal majd el a kopaszság gyógyításában.

Aufricht Gusztáv dr. és bájos fiatal felesége aránylag csak rövid ideig tartózkodik Aradon, utaznak vissza az Újvilágba, ahol a Columbia egyetem egyik laboratóriumában tovább folyik majd a harc, amelyet egy aradi származású orvos folytat a kopaszság ellen.

(b. k.)

JOHANN STRAUSS:

A DENEVÉR

(DIE FLEDERMAUS)

CENTRAL

? ? ?

CENTRAL: d. u. 3, 5, 7 1/2 és 9-30.

ZARAH LEANDER ragyogó világlámpa

LA HABANERA

ARADI KÖZLÖNY

e. telefon: 11-51. Sürgőnyim: KOZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Éves díj 840 lei | Negyedévi 210 lei
Hónapi díj 420 | Egy hó. apra 70

Runciman gázmaszkja

Olyan a hír, mint az angol képes-magazinok mutató képe, amelyen a géplámpásasszony gázmaszkban lép. Esetleg strandol. Vagy csókolózik...! Mint egy rossz álomban, amikor bikafejű partnerekkel bridzsezünk és időnként észrevesszük, hogy hiába akarunk: az álomból egyelőre nincs felébredés, pedig a millió határozottan kellemetlen! A nemes lord, a béke és a kiadós meggyezések embere közel egy hónapja bridzsezik már Prágában, de egyelőre még csak a pakli keverésénél tart, mert sehogysem tudnak a sorrendben meggyezni. A kitűnő lord arabs paripákra emlékeztető finommetszésű arcélére most kénytelenek vagyunk ráképzelnél a gázmaszk obligát otromba ormányait a szén-szűrővel, — Made in England! — mert hiszen direkt Londonból küldték a lordnak, aki békéről tárgyal... Micsoda szimbólum...! És micsoda stílus...!!!

A jó öreg Anglia ime, így gondoskodik tairól. Mert nehogy azt higgye bárki is, hogy csupán Runciman lordja a kedvezményezett. Hogy csak őt félténé aggodó szeretettel John Bull, a bricsesszel...! Dehogynis. A gázmaszkot a nemes lord kíséretének minden egyes tagja, kivétel nélkül mind megkapta, egytől egyig. Ez az igazi demokrácia, melyben Anglia nem ismer se trófiát, se komolyságot. Az angol expedíció ellátásának kifogástalannak kell lennie; és lehet-e promptabb, aktuálisabb és célrányosabb felszerelési eszközről beszélni Runciman lord működési területén, mint egy testhez álló, áramvonalas, oxigénnel-bélelt gázmaszk, model 1939...?

Tehát vidáman, nyugodtan tárgyalhatnak a béke intézményes ügyéről tovább; a gázmaszkok megérkeztek. S nem csodálkoznánk, ha az egyik legközelebb megjelenő angol magazinban gázmaszkosan látnánk viszont a szikár lordot, amint aktatáskáját szórakozottan, gázmaszk-ormányát pedig csüggedten lóbálva siet a tárgyalásra... Targyilagosan és higgadtan, mint mindig és felkészülve minden eshetőségre.

(—ab.)

— **IDŐJÓSLAT:** Változó felhőzet, hősüllyedés és helyenként eső lehetséges.

— **A Retyezát: nemzeti park!** Ófelsége II. Carol király aláírásával ellátott dekrétummal a Retyezátot, Románia nemzeti parkjává nyilvánította. Ez a királyi rendelet megóvjá a ritka természeti kincseket a ronglásoktól, amely munkában az Országos Természetvédelmi Bizottság is közre fog működni.

— **A munkakamarák elnöke Aradon.** Hétfőn Aradra érkezik Molin Virgil, a munkakamarák országos szövetségének elnöke. Az illusztris vendég hétfőn délelőtt fél 12 órakor a régi ipartestület helyiségében kiosztja a diplomákat mindazoknak az aradi kisiparosoknak, akik résztvettek a közelmúltban megtartott kisipari világiállításon, amelyen több aradi kisiparos is megérdemelt sikert aratott kiállított készítményeivel.

— **Nem vonul nyugdíjba Muresan Ioan városi főmérnök.** Megírta az Aradi Közlöny, hogy Muresan Ioan városi főmérnök nyugdíjaztatás iránti kérelmet terjesztett felettes hatósága elé. Város-házi körökben nyert értesülésünk szerint, Muresan Ioan visszavonja kérelmét és megmarad állásában.

— **Gyermekrablás Ségában.** Nem mindennapi ügyben tett feljelentést az aradi központi rendőrségen Lingurar Lubita ségai lakosnő. A panaszttevő elmondotta, hogy tegnap délután, amikor lakása felé igyekezett, utcán összetalálkozott egy férfival, aki rátámadt, össze-vissza verte, majd elrabolta a karjai között cipel néhány hónapos csecsemőjét. A gyermekrablás ügyében a rendőrség erélyes vizsgálatot indított.

— **Panama a mócvidék vasúti kedvezményével.** A CFR, vezérigazgatósága közzétette a bocsátott ki, amelynek értelmében fokozott mértékben kell ellenőrizni a mócvidék utasait, mert sok kedvezményre nem jogosított személy használja fel az államvasutak által nyújtott utazási kedvezményt. A rendelet alapján már több ellenőrzést hajtottak végre és ezek során megállapították, hogy egy Jenaru-Motu nevű egyén nagy összegeket keresett azáltal, hogy kedvezményes jegyeket adott el.

— **A főváros olcsó tüzfiaellátása.** Az államvasut vezérigazgatósága meghosszabbította a fővárosba irányított tüzfiaszállítmányok kedvezményes díjszabását. A kedvezmény új határideje szeptember 30.

— **ELHALASZTOTTÁK AZ ADÓFELEBBEZÉSEK TÁRGYALÁSÁT.** A miniszteri rendelet értelmében az egész ország területén tegnap kellett volna elkezdni az adófelebbezések tárgyalását. Utolsó pillanatban a minisztérium úgy intézkedett, hogy az adófelebbezések tárgyalását elhalasztja és úgy rendelkezett, hogy csak szeptember 10-én kezdjék meg az adófelebbezési bizottságok működésüket.

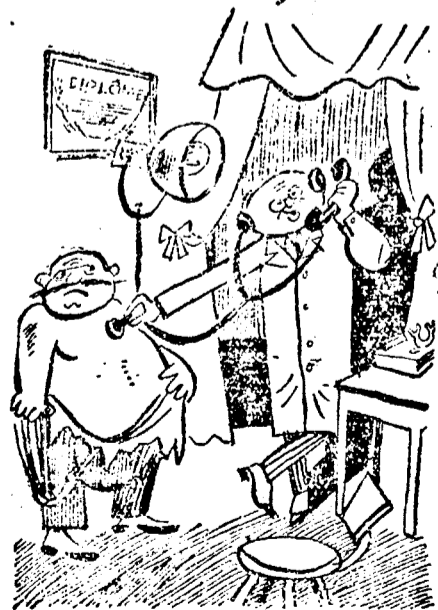
— **Román írók magyarul.** Nagyvárad, Dancea Jakab volt nagyváradai román alpolgármester kezdeményezésére új mozgalom indult a román-magyar kulturközeledés érdekében. Tíz értékes román irodalmi mű lefordításáról van szó és ha a terv nem ütközik akadályokba, ősszel a magyar könyvpiacra meg is jelennek a fordítások. Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Tudor Arghezi, Gib Mihaescu Camil Petrescu s mások írásai kerültek szóba és a műfordításra a román kultúra magyar visszaadásában eddig is szerepet viselt írókat kéri fel, köztük Kádár Imrét és Szemlér Ferencet.

— **Betörés egy kelmefestő üzembe.** Nagyobb arányú betörést követtek el péntekre virradó éjszaka eddig még ismeretlen tettesek. Krebsz József aradi kelmefestő és vegytisztító Regele Ferdinandon lévő üzemébe törtek be, ahonnan mintegy hatvanezer lei értékű ruhaneműt zsákmányoltak. A betörők garázdálkodását pénteken reggel az üzem nyitáskor fedezték fel és arról azonnal értesítették a rendőrséget.

— **Aradi tudós ismertette nagyjelentőségű felfedezéseit.** Nehezen szokja meg Arad az új közlekedési rendet. — Várujuk a magyar mozit. — Számos érdekes társasági és közgazdasági cikk, rengeteg kép. Trimbitiuni Felicia és dr. Noveanu Vasilené utolsó felvételei Kócsy Jenő pompás képeslapja „TÁRSASÁG” (Ez Arad!) most megjelent szenzációs számában. Ára 20 lei.

— **Öngyilkos lett egy diákleány, mert nem folytathatta tanulmányait.** Bucurestiből jelentik: Nicolin Silvia fővárosi diáklánnyal azt a szomorú hírt közölték szülei, hogy nem fizethetik tovább érte a tandíjakat, mert nem áll módjukban a tanítási költségek fedezése. Afölötti kétségbeesésében, hogy egyetemi tanulmányait nem folytathatja tovább, tegnap este szüleinek lakásán revolverrel agyonlőtte magát. Nyomban meghalt.

A szórakozott orvos

— **Halló, tartsd csak egy kissé a kapcsolást, mert éppen egy másik vonalon beszéllek.**

— **ALÁÍRTÁK AZ ÚJ ROMÁN-BELGA GAZDASÁGI EGYZEMÉNYT.** Brüsszelből jelentik: A külügyminiszteriumban tegnap ünnepélyes keretek között történt meg a román-belga gazdasági kapcsolatok új alapokra való fektetését magában foglaló egyezmény aláírása. Az egyezményt Belgium részéről Spaak miniszterelnök, Románia nevében pedig Rădulescu-Mehedinți brüsszeli román követ írta alá.

— **Vasárnap délelőtt 10 órakor nyílik meg az aradi buzakiállítás.** Az aradi Mezőgazdasági Kamara vezetősége értesíti az érdekelteket, hogy vasárnap délelőtt 10 órakor nyitják meg a buza-verseny kiállítását és kéri, hogy az aradmegyei termelők minél nagyobb számban vegyenek azon részt. Ez a kiállítás az országos buza-verseny előkészítése és az ünnepélyes megnyitó megyei prefektúrán lesz a következő programmal: 1. Gyűlékezés a Mezőgazdasági Kamara épületében. 2. Megnyitóbeszéd a prefektúra dísztermében, tartja: Dobriceanu Mihail prefektus. 3. Saulescu kolozsvári akadémiai tanár előadása. 4. Savu I. mérnök, az aradmegyei mezőgazdasági szolgálat igazgatója tart előadást. 5. A legjobb buza kiválasztása. 6. Zárószó.

— **Újabb helyszíni vizsgálat a Dacia étteremben.** Péntek délelőtt egészségügyi bizottság szállított ki a bezárt Dacia vendégipari üzembe, annak megállapítása végett, hogy a tulajdonosok által jelzett javítási munkálatokat valóban elvégezték-e már. Értesülésünk szerint a bizottság még mindig több kifogást emel a helyiségek ellen és ebben az értelemben teszi meg jelentését szombaton a város egészségügyi tanácsának.

— **Áramszünetelés.** A Villanygyár igazgatósága értesíti a n. b. fogyasztó közönséget, hogy nagyobb mérvű javítások miatt f. hó 4-én vasárnap, kedvező időjárás esetén, az áramszolgáltatás szünetelni fog reggel 8 órától déli 12 óráig a Dragasani kerületben.

— **Husz százalékkal szállította le a minisztérium az elemi iskolai tankönyvek árát.** A nemzetnevelésügyi miniszter elrendelte, hogy az összes elemi iskolai tankönyveket, melyek nincsenek egyedárúsítás keretébe utalva: husz százalék engedménnyel kell árulni. A husz százalék engedmény a könyv borítékján jegyzett árból számítandó le. Az elemi iskolai tankönyveket egyébként az ábécé és az olvasókönyveket kivételével, mennyiben azok miniszteri jóvá vannak hagyva — szabad árusítani.

— **A Városi Zenedében (Str. Consistoriului 4.) az Aradon egyedül autorizált zenei tanintézetben, megkezdődtek a beiratások.**

— **„Heil Hitler”-ért háromhavi fogház.** Müller Mátyás gyarmatai legény az idén tavasszal egy táncmulatságon a „Heil Hitler”-t kiáltozta a nyilvánosság előtt. Emiatt a hatóságok eljárást indítottak ellene, amelynek során tegnap Müller Mátyás a törvényszék elé került, amely három havi fogházzal sújtotta. Az elítélt felebbezett.

— **Csecsemőholttestet találtak.** Pénteken, a kora reggeli órákban az Aurel Vlaicu-ut 31-33 számu ház lakói az illemhelyen ujszülött csecsemő holttestét találták. Az esetről nyomban értesítették a központi rendőrség bünyügyi osztályát, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre és bevezette a nyomozást a lelketlen anya kézrekerítésére, valamint annak megállapítására, hogy miképpen került az ujszülött holtteste a ház félreeső helyére.

— **Az új közigazgatási törvény — magyarul.** A Monitorul Oficial augusztus hó 14-iki számában jelent meg az új közigazgatási törvény, amelyet magyar nyelvre Dr. Kiss Endre szatmári ügyvéd fordított le avatott készütséggel és alapos jogi tudással. A törvény pontos magyarnyelvű szövege, füzetalakban jelenik meg rövidesen. A gyakorlatban nélkülözhetetlen törvényszöveg megrendelhető Kiss Endre dr. ügyvéd címen: Satu-mare, Piața Bratianu 3.

— **Kétszáz ezer hadifoglyot ejtettek a nemzeti spanyol csapatok.** Burgos. A spanyol polgárháború kitörése óta fogságba esett mintegy 200 ezer köztársasági spanyol hadifogoly közül 135 ezer katonát szabadon engedtek, miután azok a politikai magatartásukat megváltoztatták, további 37 és félezret hadifoglyot gyűjtőtáborokban helyeztek el az ország különböző területein. A hadifoglyok közül 3400-at különféle közönséges bűncselekmények miatt a nemzeti hatóságok bíróság elé állítanak.

Kalmár József Electro technikai vállalat, Rádiók

Sir. Bratianu 1. Tel. 11-10.

legmodernebb hálózati és telepes gépek, hangszórók, ac-cumulátorok, csere és javítás, csillárak és electromotorok, kerékpárok, Aladdin petróleumlámpák és főzők. — Nagy választék. — Szolid árak. — Pontos kiszolgálás.

A Timpul felvilágosítása illetékes helyekről nyert információk alapján, hogy mit kell tudni a katonai felülvizsgálatra kötelezetteknek?

Bucurestiből jelentik: A Timpul mai számában ismét foglalkozik a katonai felülvizsgálatra kötelezettek ügyével és az olvasóktól kapott felvilágosítást kérő levelekre a következőket válaszolta:

Érdeklődünk a legilletékesebb tényezőknél, akik a következő felvilágosítást adták:

— Mindazoknak meg kell jelenni a felülvizsgáló bizottság előtt, akik behívót kapnak. Akik nem kapnak behívót, azoknak nem kell megjelenni.

— Mindazok, akik lakást változtattak és

már nem az a címük, mint amelyik az illetékes Cercul de Recrutárenál be van jelente, haladéktalanul közölnék új címüket. — Az orvosi bizottság működési helyét közölni fogják a behívóban.

Aki még ezeken kívül felvilágosítást óhajt nyerni ez ügyben, forduljon írásban az illetékes Cercul de Recrutárehoz, ahol minden szükséges tudnivalót megadnak. Akinek nincs állandó tartózkodási helve, azt a címet adja meg, ahol huzamosabb ideig tartózkodik.

Szekerestől elgázolt a vonat egy szentannai gazdálkodót

Súlyos szerencsétlenség történt tegnap délután Szentanna község határában. Ifjabb Mackert Antal szentannai birtokos kétlovas szekeren a Szentannával szomszédos Komlós községbe akart eljutni. Utja vasuti átjárón vezetett keresztül és a birtokos nem vette észre az Aradról Nagyvárad felé haladó 3202-es számú személyvonat közeledését. A szerelvény a vasuti sínpárokra érte a kétlovas szekeret, amelyet elütött. A karambol következtében

Mackert Antal nagy ivben kirepült kocsijából és sérüléseket szenvedve a vasuti töltés mentén a földre zuhant. A szekeret pozdorjává zúzták a vonat kerekei. A lovaknak semmi bajuk sem történt. A szerencsétlenség színhelyén nincs sorompó és a vasuti átjárónál mindössze figyelmeztető tábla van elhelyezve. A baleset ügyében a hatóságok vizsgálatot indítottak annak megállapítására, hogy azért kárterhel a felelősség.

— **Öngyilkos gájl gazda.** Az éjszaka folyamán arról értesítették az aradi központi rendőrség ügyeletes osztályát, hogy Vicas Stefan, módosabb gájl gazdálkodó felakasztotta magát. Az életunt 60 éves gazdálkodó a Câmpul Halmi-uccában levő lakásában követte el végzetes tetteit, amelyet hozzátartozói már csak akkor fedeztek fel, amikor a családfele már halott volt. A halálba menekült ember búcsúlevelet nem hagyott hátra és ezért tettének okát rejtély fedi. Vicas Stefan öngyilkosságára vonatkozólag családtagjai sem tudnak semmiféle felvilágosítást adni azzal kapcsolatban, hogy mi készíthette a gazdálkodót arra, hogy önkézzel vessen véget életének.

— **Dr. Sámson bőrgyógyász rendeléseit megkezdte, Str. Eminescu 30., Ortutay-palota.**

— **Iskolai tájékoztatás.** A román kath. egyházközség tájékoztatja az érdekelteket, hogy az új minisztertanácsi rendelet 5. cikke szerint a szülő, vagy gyám szabadon határozhatja meg azt, hogy gyermekét milyen iskolába akarja járatni. E tekintetben más vallás sem képez akadályt és az anyanyelv az irányadó. A megfelelő törvényes formák között más iskolából is átirathatók a gyermekek a felekezeti iskolába. Az egyházközségi iroda az eljárásra mindenben részletes felvilágosítást nyújt.

— **Dr. Czukermann fogorvos ismét rendel.**

— **Karthy Frigyes utolsó írása a Színházi Élet új számában.** A tragikus hirtelenséggel elhunyt nagy író utolsó írását „Karthy Frigyes Revílije” címen közölte a Színházi Élet új száma. Szombaton írta a Színházi Élet szerkesztőségében ezt a revüt és hétfőn délután halt meg. Az e heti Intim Pista elmondja az elhunyt nagy író egész életének minden derűs, kedves, felejthetetlen epizódját. Háromfelvonásos darabmelléklet, kotta- és kézimunkamelléklet, 32 oldalas színes Gyermek-lap, Rádió Világhírő van még az új Színházi Életben, melynek ára 20 le. Előfizetési díj negyedévre 250 le. Kiadóhivatal: Budapest, VII. Erzsébet-körút 7.

— **Magyar színészek Bucurestiben.** Elutaztak Bucurestibe az Alhambra Kolozsvárról szerződött tagjai. Úrmössy Magda, volt kolozsvári primadonna; Urmasiu Magdolna, Vojticzky Elvira; Voitescu Elvira, Gulácsy Albert pedig Gulacescu néven fog szerepelni az Alhambránál.

— **Gázolás.** Súlyosabb kimeneteli közlekedési baleset történt pénteken délelőtt 11 óra tájban Aradon. A Regina Maria-ut és a Dr. Ioan Robu-uccák találkozásánál egy liszteskocsi lerakodásánál segédkezett Loré Sándor munkás, akit egy arra elhaladó aradi luxusautó elgázolt. A szerencsétlenül járt munkást a központi kórházba szállították és ápolás alá vették.

Félévi börtönbüntetést kapott a halálosvégű Mosóczy-telepi szurkálás tette

Néhány héttel ezelőtt, július 19-én történt, hogy F. Ioan, 16 éves aradi fiú hugát kísérte haza a késő esti órákban a Mosóczy-telepre. A leánykával együtt alig haladt túl a viadukton, amikor egy fiatalemberekből álló társaság mellett vitt el az utjuk. A fiatalemberek nevetgéltek, megjegyzéseket tettek és egy Szücs Ferenc nevű szabadságos katonára tett gunyos megjegyzést. F. Ioan nem akart vitába elegyedni, de amikor hirtelen azt érezte, hogy valamelyik éirántottalábát, meggyorsította lépteit, szinte futólépésben kísérte haza hugát. Percek alatt hazaértek és utána a fiatalember visszafordult, hogy megkeresse támadóit.

F. Ioannak szerencséje volt, mert a támadók ugyanazon a helyen álltak, ahol hagyta őket. Szó szót követett közöttük, majd F. nekiugrott Szücsnek, aki megsértette hugát, előrántotta zsebkését és többször beleszurta a szabadságos katonába, aki véresen, eszméletlenül terült el a földön. Szücsöt kórházba szállították, ahol napokkal később belehalt sérüléseibe. A kiskoru fiú haláltközö testisértés címén került a kiskorúak bírósága elé, ahol pénteken ítékeztek felette. A kiskorúak bírósága bűnösnek mondotta ki F. Ioant és az enyhítő körülmények figyelembevételével 6 hónapi börtönrre ítélte.

Minden hely elkelt a szeptember hetedik sportvonat: a

A szeptember 7-én Budapestre induló utlevél- és vízum-nélküli sportvonatra szóló jelentkezések végső határideje péntek este lezárult. Kiderült, hogy a vonat jegyei utolsó darabig elkelték és egyetlen üres hely sem maradt. Ez bizonyítja legjobban azt, hogy a közönség mennyire meg van elégedve a világhírű Wagonok Lits és az Europa menetjegyiroda által rendezett utazásokkal és milyen bizalommal viseltetnek az utazási iroda rendezvényei iránt. Bizonyos, hogy a szeptember 7-én induló társasutazás is ugyanazzal a nagy sikerrel végződik, mint a multbeli utazásokat jellemezték. A nagy körültekintéssel megrendezett társasutazás résztvevői hat napig maradnak a magyar fővárosban.

Rablótámadás egy község és egy társasgépkocsi utasai ellen

Bucurestiből jelentik: A reggeli lapok arról számolnak be, hogy az elmúlt héten 40 állig felfegyverzett bandita megtámadta a Durostromegyében levő Tatar-Admajar községet. A banditák körülfojták a községet és kifosztották a gazdaságokat. Tíz jobb telepes családfőt magukkal hurcoltak, majd a kirabolt gazdasági épületeket felgyújtották. Az elhurcolt gazdákat súlyosan bántalmazták. A csendőrség Turtucalában 25 embert letartóztatott, akiket azzal gyanúsítanak, hogy résztvettek ebben a rablótámadásban.

Botosaniból szintén rablótámadásról érkezett jelentés. Tegnap reggel a Botosani-Harlau közötti forgalmat lebonyolító CFR társasgépkocsit az ugynevezett „Cotul Rosu” nevű fordulónál utónállók megtámadták és kirabolták. A négytagú rablóbanda revolverrel kényszerítette a gépkocsi utasait, hogy kiszálljanak. Valamennyit bántalmaztak, ékszerüket és egyéb értéktárgyaikat, pénzüket a rablók elvették. A hatóságok azonnal megindították a vizsgálatot. Azt gyanítják, hogy egy Suhan és egy Ursu nevű szökött fegyencről van szó, akik a közelmúltban szöktek meg a nagyenyedi fegyintézetből.

Gázolás az aradi állomáson

Pénteken reggel 8 óra tájban súlyos természetű szerencsétlenség történt az aradi állomáson. A 2332-es rendszámú motor-garnitúrát áttekintés céljából a nagyfűtőház mellett levő fedett állomáshelyére tolatták. Eközben a motoros szerelvény egyik vagonlépcsője a 8-as számú garázs közelében elkapta a sínek mellett haladó Velcelean Ádám vonatvezetőt, aki az erős lökés következtében hanyat esett és annyira komoly sérüléseket szenvedett, hogy kórházba szállították. A szerencsétlenség ügyében a rendőrség a vasuti hatóságokkal karöltve vizsgálatot indított a felelősség megállapítása érdekében.

— **Dr. Pireé sebész szabadságáról vissztért, újból rendel.**

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
ANGEL gyógyszerész, Piata Catedralei 16. (Tel.: 15-30.)
OMESCU gyógyszerész, Bulev. Reg. Maria 16 (Tel.: 14-80.)
KESZTENBAUM gyógyszerész, Strada Mărăsești 68. (Tel.: 14-70.)

CINEMA „SCALA” Tel: 20-10.
Közkivanatra!

Szombat, vasárnap, nétfő

100 férfi és 1 lány

Deanna Durbin és Leopold Stokowsky világláger filmje

Kisérő műsor: Joe Luis és SCHMELLING világhajnoki d'ntője és új Paramount híradó
Előadások: 5, 7.15, 9.30 órákor. Matiné: szombaton 3, vasárnap 11.30 és délután 3 órákor.
MÉRSEKELT ÁRAKKAL

Következő műsorunk szintén egy világláger:
Ronald Colman,
Madeleine Carrol,
Douglas Fairbanks jr.

A zendai fogoly

SPORT KÖZLÖNY

Bogdan játszik Ploesteanu helyett az A. válogatott csapatban

Praszler a B. válogatottban. — 10 ezer lel prémiumot kapnak a „belgrádjak“, ha győznek

Bucuresti. A fővárosban csütörtökön nagy edzést tartottak a válogatott jelöltek, amelyen a „kékerek“ 3:2 (0:2) arányban győztek a „fehérek“ ellen. A játék nem volt csak könnyű edzés, hanem komoly, szép és színvonalas játék, amelynek góljain Moldoveanu, Bogdan és Marksteiner, illetve Bodoja (2) osztozkodtak. Tekintettel arra, hogy Ploesteanu nem játékképes, ilyenformán helyettesítéséről kellett gondoskodni és a következőképpen állították össze a két válogatott csapatot:

A) válogatott, amely Belgrádban szerepel:

David
Bürger Albu
Vintila Kotormány Demetrovici
Bindea Bogdan Barátky Bodola Dobay
Tartalékok: Pavlovici, Chiroiu, Dobra.

B) válogatott, amely vasárnap Bucurestiben

játszik.

P. Radulescu
Siera Felecan I.
Barbulescu Gain Nistor
Orza Reiter Marksteiner Praszler Iordache
Tartalékok: Capusan, Dragomirescu, Moldoveanu, Feraru.

A B) válogatott mérkőzésével kapcsolatban az FRFA átiratot intézett a jugoszláv szövetséghez, amelyben ajánlotta, hogy a mérkőzés folyamán három játékos cserélhessenek. A jugoszlávok ehhez hozzájárultak és így vasárnap a mérkőzésen három játékos lehet cserélni.

A belgrádi mérkőzésével kapcsolatban a labdarúgó szövetség nagy győzelmi prémiumot tűzött ki: 10 ezer leit kapnak ugyanis a válogatott csapat tagjai fejenként, ha legyőzik Jugoszlávia válogatottját.

Mégsem marad program nélkül Arad:

Az AMTE és a CAMT barátságos mérkőzést játszanak vasárnap Aradon

— a Venus elleni csapatot akarják megtalálni a vasárnapi mérkőzésen a piros-feketék

Már-már úgy volt, hogy Arad vasárnap komolyabb sportesemény nélkül marad, mikor ugyanis az utolsó pillanatban sikerült az AMTE vezetőségének lekötnie a B) liga egyik legjobb csapatát a temesvári CAMT együttesét, amelynek kitűnő képességeit legjobban az a körülmény jellemzi, hogy ezévből a Román Serleg döntőjéig küzdötték fel magukat és ott is csak szabálytalan góllal maradtak alul a Rapiddal szemben.

A CAMT jelenleg is egyik legesélyesebb jelöltje a B) ligának és az utolsó két hét alatt is két remek győzelmet aratott: két héttel ez előtt a nagyváradi Törökvést gázolta le 6:2 arányban, múlt vasárnap pedig a lugosi Vul-

turji ellen győzött 4:2-re. A temesvári munkás atléták Aradon az AMTE ellen valószínűleg a következő tizenegyet állítják csatasorba:

Eichler—Gerber, Galgóczy—Farágó, Stepan, János (Ilias)—Bücher, Tóth (Bedő), Zsuzsik, Perszám, Juszt.

Az AMTE a multheti balsiker korrigálását már a vasárnapi barátságos mérkőzésen meg akarja kezdeni. A játékosok fogadkoznak, hogy ilyen „kilengés“ többé nem fordulhat elő és már a CAMT ellen kivágyják a rezet. A csapat még nincsen összeállítva, valószínű azonban, hogy úgy Bermoser, mint Dvorzsák, valamint Szabó Béla is helyet kapnak a CAMT elleni együttesben.

Plath legyőzte Flanagant

Stuttgart. Az amerikai uszók vendégszereplése során a 200 méteres gyorsúszásban a német Plath nagyszerű idővel legyőzte az amerikai Flanagant. Az eredmények:

100 m. gyors: 1. Fick USA 1 p. 00:5 mp.
100 m. hát: 1. Schlauch német 1 p. 10,5 mp.
200 m. gyors: 1. Plath német 1 p. 14,9 mp.
2. Flanagan USA 2 p. 15 mp.
4x100 m. staféta: 1. USA 4 p. 02,2 mp.
2. Németország 4 p. 07,3 mp.
3x100 m. vegyes-staféta: 1. Németország 3 p. 25,8 mp.
2. USA 3 p. 33 mp.
Mügrás: 1. Patnick USA, 2. Root USA.

O Megállapították a KK-döntők határjelzőit. A prágai mérkőzésen Morar Teofil dr. és a jugoszláv Podubsky, a budapesti mérkőzésen pedig Xifando és a jugoszláv Popovics lesznek az angol Meenek, illetve Jewelnek a segítőtársai.

O Sucitulescu a Rapidban? Sucitulescunak, az Unirea Tricolor válogatott hátvédjátékosának átvétele végett a volt A) ligás csapat a Rapiddal tárgyal. Az Unirea Tricolor 175 ezer leit kér a kitűnő játékosért, a Rapid 120 ezer leit ajánlott. Lehetséges, hogy a tárgyalások kedvezően nyerne elintézését, amely esetben Sucitulescu már a Kinizsi elleni mérkőzése a Rapid színeiben szerepelne.

O A fővárosi Makkabihoz szerződik Csajka, az AMTE volt hátvédeje. Csajka János, az AMTE hosszú éveken át volt kitűnő hátvédjátékos a rövid idő óta a fővárosban tartózkodik, ahol állásban van. Az egyik fővárosi sportlap most jelenti, hogy Csajka a Makkabihoz szerződik és az átigazolás már folyamatban van.

csak úgy Kapásból!

A csehszlovák Vizek között az FRFA-val, hogy elfogadják a vasárnapi Románia B)—jugoszlávia B) mérkőzés levezetését és szombaton érkezik meg a fővárosba.

Stefănescu, akit a B) válogatott összeállításánál akartak figyelembe venni, közölte az illetékesekkel, hogy nem állhat rendelkezésre, mert éjjeli szolgálatot végez és nyugodt lelkiismerettel nem vállalhatja a mérkőzést.

Mihaescu, a Sp. Studentesc összekötőcsatára a Tricolor (Călărăsi) csapatából került a fővárosi diák-együtteshez. A Sp. Studentesc most távirati értesítést kapott, hogy Mihaescu igazolása nincsen rendben. Miután a távirat szövege nem egészen világos, várják a jelzett levélben felvilágosítást a játékos volt egyesületétől.

A második Slavia—Ferencváros KK-mérkőzést, amely szeptember 11-én Budapesten kerül lebonyolításra, szintén angol játékevezető vezeti, Jewell személyében.

Szombat és vasárnap Temesváron az Autoclub, az Electrica és a CFR rendezésében Temesvár teniszbajnoki versenyt bonyolítják le, amelyen Aradról az AAC és a Gloria vesznek részt teljes gárdával.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

KÖZGAZDASÁG

65 millióval csökkent a bankjegyforgalom

A Banca Națională legutóbbi, augusztus huszadiki keltezésű helyzetjelentése a következő adatokat tartalmazza: Aranykészlet 16.962.934.522 lei (aug. 13-án 16.962.934.522 lei.) Kereskedelmi tárca 8.496.833.840 (8 millió 088.859.052) lei. Konverziós tárca 1.890.523.024 (1.906.683.074 lei.) Konverziós veszteségek fedezésére szolgáló kincstári jegyek összege 4.797.040.512 (4.796.755.258 lei.) Összes látra szóló kötelezettségek 43.088.423.267 (42 millió 461.050.958 lei.) Forgalomban levő bankjegyek összege: 30.391.778.380 (30.457.412.230 lei.) A fedezeti arány 39,95 százalékról 39,79 százalékra csökkent.

Október 3-án ül össze Splitben a kisántant gazdasági értekezlete

A bledi kisántant értekezlet döntése szerint, a kisántant gazdasági értekezlete október 3-án ül össze Splitben. Az eddigi gyakorlat szerint az értekezleten résztvevő államok gazdasági szakértői előértekezletet tartanak a megvitatásra kerülő anyag előkészítése céljából. A szakértők az idei értekezletet megelőzően szeptember hó végén ülnek össze Belgrádban. Az előzetes megbeszélések elé nagy érdeklődéssel tekintenek.

Megbeszélés tárgyát fogja képezni a Duna-delta új jogi helyzete is. A kereskedelmi bizottság tárgyalásai kiterjednek a kisántant államok külkereskedelmi kapcsolataival össze függő kérdésekre és ezen kapcsolatok kimélyítésének lehetőségeire. Valószínű, hogy az idei értekezlet döntései igen jelentősek lesznek. Az értekezletek a múltban gyakorlatilag kevésbé értékes megállapításokra szorítkoztak, most valószínű azonban, hogy az értekezlet gyakorlatilag is nagyjelentőségű döntéseket fog hozni.

A tengeri-szállítás új feltételei

Bucuresti. A nemzetgazdasági minisztérium közölte azoknak az államoknak a névsorát, amelyek részére tengeri-szállítás minden külön engedély nélkül eszközölhető, ugyancsak azon államokét is, amelyeknek csak külön engedéllyel szállítható tengeri. Nem szükséges engedélyt kérni Anglia, Franciaország, Dánia, Svédország, Norvégia, Spanyolország, Portugália, a balti államok, Syria, Egyiptom, Palesztina, Belgium, Hollandia és Svájc részére történő tengeri szállításoknál. Görögországban ugyan korlátozott devizaforgalom van, mégis ez az ország a mi gabonánkat szabad devizával fizeti, úgy hogy Görögországba is engedély nélkül eszközölhető a tengeri-szállítás. Ezzel szemben Németország, Olaszország, Csehszlovákia, Lengyelország, Bulgária, Jugoszlávia, Törökország, valamint Magyarország részére csakis előzetes engedély mellett eszközölhető tengeri-szállítás. Ilyen értelemben már értesítették az illetékes vámhatóságokat, úgy, hogy az exportőröknek tartaniuk kell magukat ezekhez az utasításokhoz.

— SZÁZKILÉNCMILLIÓ LEI BIRSÁGGAL SUJTOTTAK EGY BRAILAI CÉGET. Brailából jelentik: Duca vámügyi vezérigazgató Brailában a Richard Stein-féle kivitelj cégnél, a könyvek felülvizsgálásánál rendkívül nagyösszeget csalást fedezett föl a Nemzeti Bank kárára. Azonnal jegyzőkönyvet vett föl az esetről és a céget 109 millió lei birsággal sújtotta.

— A gyáriparosok szövetsége és a vámilletékek módosítása. A nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy a jövőben mindennemű vámilleték-módosítás, vagy a behozatali engedélyek kibocsátása terén eszközrendő változtatás, kizárólag a gyáriparosok országos szövetségének előzetes értesítése után történhetik. A vonatkozó kérelmeket az érdekelt iparágaknak a gyáriparosok országos szövetsége utján kell előterjeszteniük.

Október 1-től kezdve

csak biztosítási bélyegekkal érvényesek az összes vasuti kedvezményesjegyek

Bucurestből jelentik: A CFR vezérigazgatóságának rendelkezése szerint a vasuti szabadjegyek és kedvezményes utazási jegyek váltására jogosító igazolványok október elsején túl csak az esetben érvényesek, ha tulajdonosaik szeptember hó folyamán a vasuti pénztárnál ugynevezett „CFR biztosítási bélyegeket” be- ragasztják. A biztosítási bélyegek 1939. március 31-ig érvényesek. A biztosítási bélyegek nélküli igazolványokat október elsején túl a vasuti személyzet elkobozza és az ilyen utasokat a vasut úgy kezeli, mintha jegy nélkül utaztak volna.

A biztosítási bélyegekből befolyó összegek az utasoknak baleset esetén való kártérítését szolgálják, vagyis a CFR a közönséggel fizeteti meg a kártérítési összegeket, amiket a bíróságok eddig a vasut terhére ítélték meg.

A vezérigazgatóság rendelkezése szerint az alábbi igazolványok tulajdonosai I. osztályra 40 leies, II. osztályra 30 leies, III. osztályra 20 leies biztosítási bélyegeket kötelesek vásárolni.

1. A tényleges szolgálatban álló vasuti személyzet, a CFR nyugdíjasok és családtagjai. 2. A 75 százalékos igazolványok tulajdonosai, katonák és családtagjai. 3. Az állami alkalmazottak és családtagjai. 4. A fő sport-szövetség (UFSR) által kiállított igazolványok tulajdonosai. 5. Az egyetemi hallgatók és politechnikai növendékek igazolványainak tulajdonosai. 7. A kitüntetteknek engedélyezett igazolványok tulajdonosai. 8. A gyermekek igazolványaira tekintet nélkül a kocsiosztályra, 5 leies bélyeg ragasztandó.

Az alábbi bérletek tulajdonosai I. osztályra 60 leies, II. osztályra 40 leies, III. osztályra 20 leies bélyegeket kötelesek vásárolni: 1. A furdobérletek. 2. A CFR személyzet furdobérletek. 3. A vidéken lakó vasutasok bérletei. 4. Az iskolai bérletek. 5. A tényleges szolgálatot tevő vasutasok és CFR nyugdíjasok nagykorú gyermekei részére engedélyezett 50 százalékos bérletek tulajdonosai. 6. Szolgálati bérletek, akiknek bérleteit mint tényleges vasuti alkalmazottaknak és a CFR nyugdíjasok iskolás gyermekei részére engedélyezett a vezérigazgatóság.

A tényleges szolgálatot teljesítő vasuti személyzet „szolgálati jegyeire” a következő értékű bélyegek váltandók: I. osztályra 280 lei, II. osztályra 210 lei, III. osztályra 140 lei. 1. Az összes szolgálati jegyek tulajdonosai. 2. A vidéken lakó vasuti személyzetnek kiadott szolgálati jegyek tulajdonosai.

Ezek a bélyegek 1939. március 31-ig jogosítanak az utazásra, mikor a szolgálati jegyek tulajdonosai a következő teljes évre 480, 360, illetve 240 leies bélyegeket kötelesek váltani.

A szabad utazásra jogosító könyvecskék tulajdonosai I. osztályra 560 leies, II. osztályra 420 leies, III. osztályra 280 leies bélyegeket kötelesek váltani. 1939. április 1-től kezdve a következő teljes évre a biztosítási bélyegek ára 960, 720, illetve 480 lei, vagyis havonta 80, 60, 40 lei. Az újságíróknak és lapok kiadóhivatalainak kiadott igazolványok tulajdonosai teljes évre, minden április elsején kötelesek ellátni biztosítási bélyegekkal igazolványukat. A CFR vezérigazgatósága nyomatékosan felhívta a kalauz és ellenőrző személyzetet a fenti rendelet betartására és szigorú ellenőrzésére.

Társadalombiztosítási fizetési felszólítások kézbesítése

A társadalombiztosító pénztár központja körlevelet intézett az összes vidéki pénztárakhoz a tagok számára kikézbiztosítandó fizetési felszólítások és meghagyások kikézbiztosításáról és általában az ezzel kapcsolatos eljárásról. Olyan esetekben, amikor a fizetésre való felszólítás átvételét a kihágást elkövető fél megtagadja, a rendőrkerület vagy községi előljáróság közreműködése vehető igénybe.

Kétmillió kilós hal- zsákmány öt hónap alatt

Hivatalos kimutatás szerint a brájli halászati körzetben 1938. április elsejétől augusztus huszadikáig 1,710,900 kiló halat eredményezett a halászat. — Ezt a mennyiséget 25,024,520 leiert értékesítették, amiből az állam 13,299,869 leijel részesedett. Érdekes megjegyezni, hogy az elmúlt év hasonló időszakában a halászati zsákmány csak 800,190 kiló volt, eladási értéke pedig 10,830,611 lejt képviselt. A tavalyi részesedés 5,335,042 lejt tett ki.

Expressz-hivatalokat létesít a posta

Temesvár. A helybeli főpostára rendelet érkezett, amelynek értelmében a posta nagyobb ipari és kereskedelmi központokban — esetleg minden megyeszékhelyen — ugynevezett expressz-postahivatalokat létesít. Ezek a hivatalok az azonnal kézbesítendő küldemények átvételére létesülnek. Továbbításra felvesznek levelet, csomagot, pénzt és általában bármely küldeményt. A rendelet alapján tehát boyvállalatokhoz hasonló kirendeltségeket állít fel a posta, amelyek vagy a postahivatalokban, vagy pedig egyes bélyegárúshelyeken működhetnek majd. A küldemények továbbításáért általában a postai tarifa, illetve a postatörvény 1—7. szakaszaiban megállapított díjtételeit és az expresszdíjat kell fizetni. Mindes egyes megbízatást külön erre a célra rendelt könyvecskébe írják be. Az eredeti lapot a félnek adják, a másolat a könyvben marad. A fizetett díjak ellenében bélyeget ragasztanak a könyvecskébe. Tárgyak, illetve áruk továbbításáért különleges tarifa szerint száz grammonként egy lejt kell fizetni. Ha a feladó fél válaszra is igényt tart, két megbízatás díjtételeit kell fizetnie. Ha valaki pénzért küld s az illető összeget nem sikerül inkasszálni, úgy csak az expresszdíjat kell fizetni, nem szükséges azonban a pénzküldeményt is. Lapoknak ötven százalékos kedvezményes expresszdíjat számítanak. A főpostán kijelentették, hogy a rendelet egyelőre a postai szolgálat egyik új munkáját körvonalazza, amelyet a postatörvény első szakaszának alapján vezetnek be. Közelebbi rendelkezésekről még nem tudnak, így egyelőre bizonytalan, hogy Temesváron mikor és hány expressz-hivatalt állítanak fel.

= Fokozzák a romániai aranytermelést. A nemzetgazdasági minisztérium tervezetét dolgozott ki a romániai aranytermelés új alapokra való helyezése kérdésében. A tervezet szerint az ország aranytermelését egy társaság veszi át, melynek tőkét tekintélyes hányadban a Nemzeti Bank fedezi. A társulat rendelkezni fog azon üzleti mozgékonyosság felett, amely szükséges a termelés fokozásához.

— CSAK AZ IPARÜGYI MINISZTER SZABHAT KI BÜNTETÉSEKET A ROMÁN SZEMÉLYZET VÁLLALATI ALKALMAZTATÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY BE NEM TARTÁSA MIATT. Bucurestből jelentik: A román személyzet vállalati alkalmaztatásáról szóló törvény mikénti alkalmazásának kérdésében rendkívül érdekes elvi jelentőségű döntést hozott a Semmitűzők III. csoportja. A román személyzet vállalati alkalmaztatásáról szóló törvény alapján minősíthető vétséget nem alkothatnak olyan tények, amelyek a törvény végrehajtási utasításának megszegése előtt történtek. A törvénynek megfelelően a román személyzet alkalmaztatásáról szóló törvény rendelkezéseinek tiszteletben nem tartása miatt büntetéseket csak az iparügyi miniszter szabhat ki. Az alminiszter csak abban az esetben szabhat ki büntetést, ha a büntetés kiszabásának idején a miniszteri teendők végzésére külön megbízatása volt. A büntetés kérdésében érvénytelen az elhelyezési bizottság véleményezése, ha a bizottságot nem hívták egybe előzetesen. Ugyanakkor a bizottság öt tagja közül nem mindegyik kapott meghívót.

= Felhívás a községi kereskedőkhez. A vasárnapi munkaszüneti törvény módosítása lehetőséget ad rá, hogy olyan községekben, ahol a helyi viszonyok ezt indokoltá teszik, a kereskedők vasárnap is bizonyos ideig nyitva tarthassák üzleteiket. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara, ezután hívja fel a vidéki kereskedőket, akik szűkebb tartják községükben a vasárnapi nyitvatartást, hogy a községi Primaria utján hozzák ezt — legkésőbb hétfőig, e hó 5-ig — a Kamara tudomására, s a Primaria a Kamarához küldendő átiratában indokolja meg a nyitvatartás szükségességét.

= Mezőgazdasági helyzetjelentés. A földművelésügyi minisztérium tanulmányi osztályának hivatalos helyzetjelentése szerint az ország különböző vidékein szárazság uralkodik

= A buza minimális ára és kivitel jutalma. A buza minimális áráról intézkedő, most megjelent rendelet értelmében a 80 kilós, 2 százalékos áru minimális ára — frankó termelőállomás, 10 ezer kilós vagononként — 40 ezer lei. A minimális ár minőség-kilonként 1 százalékkal növekszik, illetve csökken. A minimális ár mindenkire nézve kötelező. Ugyancsak most jelent meg a buza kivitel támogatására szolgáló jutalmakról ismert módon intézkedő rendelet.

= Furnir-árverés. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara ezúton hozza az érdekeltek tudomására, hogy hétfőn, e hó 5-én d. u. 4 órakor a Str. Consistoriului 7. szám alatti házban az aradi pénzügyigazgatóság kb. 4,000 négyzetméter furniranyagot árvereztet el.

= A Leipzig-féle szeszgyárat megszüntették, a győrit és a kisperkátait kisajátították. Budapestről jelentik: A magyar iparügyi minisztérium a szeszgyárusításról szóló 1938. évi 30. t.c. 23. paragrafusában foglalt rendelkezéseknek megfelelően, folyó évi augusztus hó 31-ével a győri ipari szeszgyárat s a kisperkátai ipari szeszgyárat kisajátította, a Leipziger-féle óbudai szeszgyárat pedig megszüntette. A minisztérium erről szóló határozatát augusztus 31-én közzétette az érdekelte szeszgyárok tulajdonosaival. A győri és a kisperkátai szeszgyárok szeptember 1-től, mint egyedárusági szeszgyárok fognak működni.

= Szabályozták a szállítói vállalatok devizaelállítását. Hivatalos közlemény jelent meg, amelynek értelmében a szállítói vállalatok devizaelállításának ügyét a Banca Națională újra szabályozta. A közlemény részletesen ismerteti a szállítási költségek fedezésének feltételeit és módját.

= A newyorki és londoni tőzsde. A newyorki tőzsdén élénkség uralkodik, némi emelkedési irányzattal. Általában az amerikai tőzsde most már derültebben ítéli meg a nemzetközi helyzetet. A londoni tőzsdén folytatódott a dollár ár-emelkedése, ami a fonthoz viszonyítva igen kihangsúlyozott formában érvényesült. Az angol pénzügyi ellenőrző szolgálat megkezdte munkáját a piacon.

= Az ország aranytermelésének értékesítése. Érdekes tervezetet dolgozott ki a nemzetgazdasági minisztérium aranytermelésünk kedvezőbb értékesítési feltételeinek megteremtésére. Az errevonatkozó hitelszervezet teljesen új alapokon kezdi meg működését.

= Idegen állampolgárságu administrator deleguék munkavállalása. Több érdeklődés elintézésére a munkaügyi minisztérium úgy intézkedett, hogy azok a külföldiek, akik mint administrator-deleguék működnek valamelyik részvénytársaságnál, az idegen állampolgárságu alkalmazottakra kötelesek illetékek fizetésénél a többi külföldi állampolgárral azonos elbírálásban részesülnek.

HAMBURG-AMERIKA
LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Közép-amerika, Kuba-Mexiko, Dél-amerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiába

Tengeri utazások

ökéletes

adást és sok örömet nyújtanak!

Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S.A.R.

képviseleténél

Kunstler utazásiroda
Arad, Bui. Regina Maria 24.
Telefon 10-86

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, SZEPTEMBER 3.

București. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezekon, hírek, majd a reggeli hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli zene. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.20: Vegyes- és rádióhírek. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszéri hírek. 19.17: A „Mihai Vi-teazul” gárdeazred zenekarának délutáni hangversenye. Vezényel Giugariu kapitány. A katonazenekar műsora: 1. Giugariu: Jön a gárda (Induló). 2. Strauss János: Amit a bécsi erdő mesél (keringő). 3. Suppé: Szép Galathia (nyitány). 4. G. Fotino: Román egyveleg. 5. Morena: Halló, halló, itt Bécs! 20.15: Rádiógyecem. Vallásos érzület és a mai modern kultúra. Gr. Táusan előadása. 20.35: Petre Muntean olasz dalokat énekel. 21: Rádióüzenetek. 21.15: Táncczene. Közreműködik a Ghindă-jazzzenekar. Énekel: Ion Luican. 22: Hírek, sporteredmények. 22.20: A Ghindă-zenekar táncczenéjének a folytatása. 22.45: Vegyes zene hanglemezekon.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Körülbelül 8.20: Étrend, közlemények. 11.20: A Tiszántúli Ipari Vásár megnyitásának közvetítése Debrecenből. 11.40: Hírek. 13: Déli hangverseny. 13.05: Országos Postászenekar. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: Majthényi György meséi. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Mit üzen a rádió? 18.30: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara. 19.30: A futórózsa és a szomorufüz. Nyáry Andor elbeszélése. 20: Beszkárt-zenekar. 21: Szerencsekerék. A rádiótárgysorsjáték nyereményeinek húzása. Szünetben kb. 22.15: Hírek. Utána kb. 23.30: Időjárásjelentés. 23.35: A rádió szalonzenekara. Közben 24: Hírek német és olasz nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 20: A modern falanszter. 20.30: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.20: Zenekari művek. (Hanglemezek) 22.40: Időjárásjelentés.

VASÁRNAP, SZEPTEMBER 4.

București. 8.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok, reggeli hangverseny gramofonlemezekon. (A műsorban Strauss János:

Tavaszi hangok-keringő). Hírek, majd a hangverseny folytatása. 9.55: Vállásos óra. I. Harangszó. II. Istentisztelet. III. Szentbeszéd. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport hírek, vizállásjelentés. 13.25: Jean Sibiceanu zenekarának déli hangversenye. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés hírek. 14.30: A déli hangverseny folytatása. 15.10: Ion Manu: Vidám negyedóra. 15.30: A falu órája. 16.25: Pomán népzene. Énekel: Anica Busuioc. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszéri hírek. 19.17: Táncczene hanglemezekon. 19.50: Sporteredmények. 20: A táncczene folytatása. 20.30: Hegedűhangverseny. 21: Heti hirodó. 21.15: Esti hangverseny. Közreműködik a rádiózenekar. Vezényel Th. Rogalsky. Énekel Constanta Badescu. 22: Hírek. 22.10: A hangverseny folytatása. 23: Sporteredmények. Radu Vasilescu beszámolója. 23.15—24: Operett-részletek hanglemezekről. (A műsorban szerepelnek: Lehár: Friderika. A mosoly országja. Luxemburg grófia. Millöcker: A koldusdiák. Lincke: Luna asszony, Zeller: A pionir és egy operett egyveleg: „Strausstól Zichrerig”).

Budapest I. 10.30: Hírek a rádió tárgysorsjáték nyereményeinek kiváltásáról. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a Szent István-városi bazilikából. A szentbeszédet Tarnóczy János dr. segédlelkész mondja. 12.15: Evangélikus istentisztelet. Prédikál Magócs Károly. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30: Országos Csokonai Dalosünnep. Közvetítés a debreceni Bika-szálló diszterméből (II. rész). 14.05: Zenekari hangverseny. 15: Hanglemezek. 16: A szarvasmárhák megdősege. Hetzel Henrik egyetemi tanár előadása. 16.45: A 2. honvéd gyalogezred zenekara. 17.30: Nyugtalan idők nyugodt nevelés. Imre Sándor egyetemi tanár előadása. 18: Dolly Rózsi énekel zongorakísérettel. 18.30: Egy királynő szerelme. Gulácsy Irén elbeszélése. 18.55: Heimlich Lajos zongorázik. 19.30: Részletek a magyar-amerikai aszómérkőzésről. Közvetítés a margitszigeti nyitótárgysorsjátékból. Beszélő Pluhár István. (Lemzfelvétel). 20: Magyar Imre és cigányzenekara. 21: Sporteredmények. 21.10: A három testőr. Vígjáték három felvonásban. Irta Herczeg Ferenc. Utána kb. 22.35: Hírek, időjárásjelentés. 23: Táncczene. 24: A rádió szalonzenekara.

Budapest II. 12: Az Országos Csokonai Dalosünnep. Közvetítés a debreceni Bika-szálló diszterméből (I. rész). 16: Katonazenekar. 19.35: Cigányzenekar. 20: Védekezés a gyermekbalesetek ellen. 20.30: A Napkirály udvari etikettje.

UJ KÖNYVEK

— David Pilgrim: „A nagy Napoleon”. A hatalmas hadvezér és császár életének legintimebb titkait tárja fel előttünk ez a könyv. A császárt mint halandót ismerjük meg, minden gondjával, bajával. Európa rettegett ura, királyságok teremtője és megszüntetője, a magánéletben szánalmas, vergődő ember volt. A világ színterén felidézte a vihart, melyet nem tudott lecsillapítani. Miniszterei az ellenséges államok uralkodóival paktáltak, mindenfelől leselkedett rá a veszély, árulás. Élete legmélyében pedig meghasonlás dúlt önérdelke és az állam szempontjai között. Olthatatlan szerelm fiazte. Walewska Máriaéhoz, a szép lengyel grófnőhöz, azonban trónja megszilárdítására kellett gondolnia egy magasabb házassággal. A császárnak és embernek egymással vívott kemény küzdelmeit megragadóan állítja eléünk az író. Kitűnő portrékat kapunk a kor uralkodó személyiségeiről, Sándor cárról, Metternichről, Talleyrandról, Fouchérről, Goethérről. A mozzgalmas és rendkívül érdekes könyv elejétől végig lebilincselő és a legendáshírvé császár életéből sok új adattal ismert meg bennünket. David Pilgrim: „A nagy Napoleon” című könyve most jelent meg az Athenaeum életregény-sorozatában, ára egészvászonkötésben 178.— lei. Az Athenaeum életregény-sorozat korábbi kötetei vászonkötésben, szép kiállításban illusztrálva Emil Ludwig: „Kleopátra”, Goldsmith: „Krisztina svéd királynő”, Frank Thiess: „Csuzuma”, Sackville-West: „Szent Johanna” és még tíz-tizenkét másik művet. Az Életregény-sorozat köteteinek ára 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Cluj. Kérje a sorozat és Athenaeum-kiadványok teljes jegyzékét.

— Bozay Margit: „Vörös kód”. Bozay Margit regényei a modern magyar irodalomban páratlan népszerűségre tettek szert. Témái mindig élettől lüktetők, alakjainak lelkét hűségesen tárja az olvasó elé. A „Vörös kód”-ben a mai élet egyik legfájdalmasabb problémáját, a Mellékücsa problémáját, a független asszony és a kötött férfi szerelmét dolgozza fel és egyre gyorsuló iramban vezet végig az olvasót ennek a nagy szerelmen minden szépségén és egész kálváriáján. Az asszony szenvedésében, — aki keserves könnyekkel, meg-rázó fájdalommal fizet a lopott szerelm órájáért, — nagyon sok asszony ismer majd saját fájdalomra és a saját, hasonló helyzetből folyó elkerülhetetlen megaláztatására. Megdöbbentő kontrasztként vonul végig a könyvön a kötött férfinak az illegitim szerelmmel szeretett asszonnyal szembeni teljes felelőtlensége és tőle egészen függetlenül futó családi élete. Bozay Margit: „Vörös kód” című regénye az Athenaeum kiadásában jelent meg. A szép, modern kiállítású könyv ára 145.— lei. Bozay korábbi szintén nagysikerű regényei: „Tizenöt éves feleség” 145.— lei, „Kenyér és szerelem” 145.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Cluj. Kérje a sorozat és Athenaeum-kiadványok teljes jegyzékét.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 20 lei. Minden további ára 10 szóig csupán 2 lei.

ALKALMAZÁS

Jólfizű mindenest keresek azonnalra. Bul. Carol 22a. 5513

Kifőzöttúzó felvétetik. Cim: Str. Lt. Aviator Ioan Sava 1. 5527

Kinderfräulein, perfekt deutsch, für Tagesbeschäftigung (ohne Mittagessen) wird für sofort gesucht. Bul. Carol 67, II. St. 10. 5524

OKTATÁS

Fleischerné Deutsch Margit nyelvtanár-nő szabadságáról visszaérkezett, szept. 1-től újból tanít. Csoporttanítást vállal. 5523

LAKÁS

Keresünk a központban azonnalra ötszobás modern, összkomfortos lakást. Címeket „Lemnarul”-fatelepe. Calea Saguna 66—70. kérjük leadni. 5433

Háromszobás, fűrdőszobás lakás mellék-helyiségekkel, kerttel október 1-re kiadó. Str. Romul Veliciu 31. 5525

Különbejáratu, uccai elegáns butorozott szoba fűrdővel kiadó. Str. Cosbuc 32. 5522

5-6 szobás lakást keresek azonnalra, vagy november első ére, lehetőleg magánháza-ban. Címeket ármegejöléssel a kiadóba kérek „Mielőbb” jelizére.

VÉTEL-ELADÁS

TISZTA, MOSOTT RONGYOT nagyobb mennyiségben megvételre keresünk. Cim a kiadóban.

Két könyvszekrény és egy ebédasztal, egy hintaszék eladó. Cim a kiadóban. 5530

Eladók:

egy eredeti német gyártmányú szárító berendezés, kazánnal együtt, egy 700 mm és egy 300 mm szalagűrész indítókkal és motorokkal, 6 drb. 6 splendis enyvező vasbak és egy kucorcadaráló. Arad, Str. Consistorului 42. 5451

ELADÓK

Agypárna, tüllasztalterítők, file-applikációs tüllterítők, nippalálvalók, diványpárnák és egyéb **FEKETE** Strada Cosbuc 34 sz.

INGATLAN

Telek az ujaradi hidhoz vezető főútvonalon, Calea Romanilor 17., eladó. Bővebbet Virág építésznel, Bul. Carol 5. 5483

KÜLFÖLÉK

Szombat este disznótóros vacsora Seilegean-nál, Mosóczy-telep. Reggelig nyitva. 5526

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért: ocska butorokat, ruhaneműket ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket, festményeket, hangszereket, makulatúrapapírt, ócskavasat, padlástholmit. — Vásárolok lakásban es padlason heverő bármilynemű felesleges holmit, ím-tomot stb. Vidékre is megyek. Címeket lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra házhoz jövök. Gojdu-uca 5.

Steiner Sándor.

Telefon 26-15. Telefon 26-15.

Dióhálok, ebédők,

kombináltsekreény, írászatók, osil-lárok, tüstött tügy uriszoba, antik háló, bicdermayer ülogarnitura, fiókos se-oretair, antik szekrények és vitrinek nagy választékban.

Zálogkölesönöket

közvetítünk. Előleget adunk, zálog-céduláját o'osón nösszabbiujuk.

TEMPO bizományi üzlet, Fischer Elíz-palota.